

*Hvordan istandgjøre dagens norske ungdommer til å være Jesu Kristi disipler?
En kritisk vurdering av Graham Crayøs modell for ungdomsarbeid i vår tid, i en misjonar
kirke*

Masteroppgave i teologi, 30 ECTS

Fag: Misjonsteologi

Levert inn til: Misjonshøgskolen i Stavanger

Desember 2009

Skrevet av: Kjetil Molvik

Innholdsfortegnelse:

Masteroppgave i teologi (30 ECTS)	0
Modul: 30-mopg. Fag: Misjonsteologi	0
1.0 Innledning	4
1.1 Problemstilling	4
1.2 Bakgrunn/Relevans/Motivasjon	5
1.3 Forskningsmetode	6
1.4 Oppbygning	7
2.0 Viktige områder ved disippelgjøring av norske ungdommer i dag	8
2.1 Disippelgjøring i Bibelen	8
2.1.1 Jesu tolv nærmeste disipler	8
2.1.2 Disipler og apostler	10
2.1.3 Oppsummering	12
2.2 Misjonal kirke	13
2.2.1 Misjonal ó et nytt ord på norsk	13
2.2.2 Missio Dei	14
2.2.3 Et gryende misjonalt paradigme	15
2.2.4 Misjonal kirke	16
2.2.5 Oppsummering	17
2.3 Ungdom i Norge i dag	17
2.3.1 Ungdomstiden ó en overgangstid	17
2.3.2 Ungdomskultur	18
2.3.3 Et samfunn i endring	19
2.3.4 Medienes påvirkning og materialisme	20
2.3.5 Oppsummering	22
3.0 Graham Crayøs modell for ungdomsarbeid i vår tid	22
3.1 Den senere tids utvikling i den anglikanske kirke	22
3.1.1 Mission-shaped church	25
3.1.2 Mission-shaped church og ungdom	24
3.1.3 Ungdomsarbeid i den anglikanske kirke ó et nytt paradigme	26
3.2 Ungdomsarbeid ó en ny modell for en ny tid	27
3.2.1 Ungdomsarbeid er relasjonelt	27
3.2.2 Ungdomsarbeid er inkarnatorisk	30
3.2.3 Ungdomsarbeid vektlegger prioritering av tilbedelse	34
3.2.4 Ungdomsarbeid stoler på Guds forvandlende kraft	36
3.2.5 Ungdomsarbeid vektlegger at misjon er holistisk	38
3.2.6 Ungdomsarbeid er en langtidsprosess	38
3.2.7 Ungdomsarbeid vektlegger viktigheten av disippelskap	39
3.3 Oppsummering	40
4.0 En kritisk vurdering av Crayøs modell	40
4.1 Er modellen egnet til å gjøre disipler?	41
4.1.2 Oppsummering	45
4.2. Modellens sterke og svake sider i forhold til en misjonal kirkeforståelse	46
4.2.1 Oppsummering	48
4.3 Er modellen egnet til dagens norske ungdommer i en norsk kirkevirkelighet?	49
4.3.1 Er modellen egnet til en norsk ungdomskontekst i vår tid?	49
4.3.2 Er modellen egnet i en norsk kirkevirkelighet?	51
4.3.3 Oppsummering	53
4.4 Utblikk til en norsk kirkevirkelighet	54

4.4.1 Oppsummering	58
5.0 Konklusjon	58
Bibliografi	61

1.0 Innledning

1.1 Problemstilling

I misjonsbefalingen kommer det frem to vesentlige aspekter for hvordan man skal gjøre disipler. Jeg siterer fra Matteus-evangeliet kapittel 28, og versene 19-20: *ÖGå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dereö.* Jesus beskriver her hvordan man skal gå frem for å gjøre disipler, med to verb: *døpe* dem og *lære* dem. I denne oppgaven vil jeg vektlegge det siste av disse to aspektene i følgende hovedproblemstilling: Hvordan istandgjøre dagens norske ungdommer til å være Jesu Kristi disipler? Dette innebærer å undersøke hvordan man kan tilrettelegge ungdomsarbeidet i vår tid, for at ungdommer kan vokse som kristne i et trosutviklende miljø, og således gjøres i stand til å bli etterfølgere av Jesus Kristus. For å gjøre dette vil jeg benytte meg av en modell for ungdomsarbeid i vår tid som presenteres i boken, *öMission-shaped youthö*, av den anglikanske biskopen Graham Cray, og gjøre en kritisk vurdering av denne. Kan denne brukes til å gjøre norske ungdommer i stand til å være disipler i vår tid?

Samtidig er det også en del underspørsmål som melder seg i henhold til denne problemformuleringen, og som jeg trenger å undersøke nærmere. Hva vil det si å være en Jesu Kristi disippel? Jeg mener det vil være helt grunnleggende i en teologisk oppgave som omhandler disippelgjøring, å vende seg til Bibelen for å finne hva det faktisk innebærer å være en etterfølger av Jesus Kristus. Jeg vil videre legge til grunn en misjonal kirkeforståelse for oppgaven. Det betyr at jeg derfor ønsker å tydeliggjøre hva som ligger i begrepet *misjonal*, og samtidig tydeliggjøre den senere teologiske utvikling frem mot en misjonal kirkeforståelse. Som vi senere skal se, er denne modellen til Cray, vokst frem i en kirke som søker å være misjonal. Et annet underspørsmål som melder seg i relasjon til problemformuleringen, gjelder de kontekstuelle sidene ved den. Jeg mener det vil være vesentlig i en misjonsteologisk oppgave å gjøre seg kjent med konteksten, samtidig som det også er nødvendig for å kunne lykkes i arbeidet med disippelgjøring av ungdom. Hvem er dagens norske ungdommer? Hva tenker de, hva er de opptatt av og hva bruker de tiden sin på? Ikke minst vil det være viktig å spørre hva som preger dem i deres identitetsdannelse?

1.2 Bakgrunn/Relevans/Motivasjon

Jeg har vært engasjert i frivillig ungdomsarbeid i en årrekke, og er derfor svært opptatt av de spørsmål som ligger til grunn i denne oppgaven. Det å kunne få lede unge mennesker til Jesus, hjelpe dem til å leve livene sine i lys av hans kjærlighet som engasjerte disipler, er for meg et stort privilegium. Til grunn for oppgaven og dens problemområde ligger det, som nevnt, en ekklesiologisk forståelse av at Gud selv har sendt kirken til verden for å vinne nye mennesker med evangeliet om Jesus Kristus. Gjennom misjonsbefalingen kaller Jesus oss til å være medarbeidere for Guds rikes fremgang, ikke bare i fjerne land, men også på vårt hjemsted og i vår menighets umiddelbare nærkontekst. Misjon er ikke en sidegeskjeft ved menighetslivet, men noe hele menigheten og hvert enkelt lem er kalt til å være deltakere av i sitt eget miljø¹. Misjon er altså noe grunnleggende som alle andre aktiviteter i menighetene bør bygges opp rundt. Med andre ord er misjonsoppdraget et universelt oppdrag som er pålagt alle menigheter og menighetslemmer. Det bør derfor være sentralt fra menighetens lederskap å utruste og bevisstgjøre menigheten til misjon i sitt nærmiljø. Disippelgjøring bør derfor på agendaen i alle ledd i menighetens liv og virke, også innenfor ungdomsarbeidet. Dette vil jeg se videre på under misjonal kirke, punkt 2.2.

Det hersker liten tvil om at kirken i den vestlige verden er i sterk tilbakegang, og Norge er her intet unntak. Etablerte kirkelige strukturer i hjem, skole og samfunn har blitt brutt opp i senere tid og vi befinner oss i en helt annen kirkevirkelighet enn for 50 år siden. Videre ser man at gjennomsnittsalderen på deltagere i gudstjenesten mange steder fortsetter å krype oppover, samtidig som svært få ungdommer i dag bryr seg om Gud.² Hvor vil kirken være om nye 50 år dersom vi ikke tenker bærekraftig og arbeider for å bryte dette mønsteret. Alt dette jeg nå har nevnt, gir Den Norske Kirke utfordringer på flere plan, men kanskje spesielt i arbeidet med unge, fordi det er nettopp her man har mulighet til å sikre kirkens vekstgrunnlag for kommende generasjoner. Det er nemlig dagens ungdommer som skal öbæreö kirken om noen år. Derfor trenger vi både innhold og substans i kirkens ungdomsarbeid og et grunnleggende fokus på disippelgjøring av unge mennesker som brenner for evangeliet, og samtidig settes i stand til å være lys og salt i sitt nærmiljø.

¹ Egil Elling Ellingsen, öHva inviterer vi unge til å være med på?ö i *Grensesprengende forkynnelse for ungdom: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*, (Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2009), 159.

² Se under punkt 3.1: *Den senere tids utvikling i den anglikanske kirke*; Se også under punkt 2.3.3: *Et samfunn i endring*.

1.3 Metode og forskningssituasjon

Det har vært fokusert mye på temaet, *dagens ungdom og tro*, i senere tids forskning. På norsk jord har vært gjort grunnleggende undersøkelser om emnet. *öJeg tror jeg er lykkelig.. Ung tro og hverdagö*, med Morten Holmqvist som redaktør, prøver å gjøre seg kjent med dagens norske ungdommer som kan være svært nyttig i dagens ungdomsarbeid. Flere artikler i, Austnabergs og Mælands (red.), *öGrensesprengende: Forkynnelse for ungdom 15-18 årö*, kaster lys over emnet, forkynnelse for ungdom i vår tid. I England er et viktig bidrag her, *öMaking sense of Generation Y: the worldview of 15-25 year-oldsö*. Denne tar for seg verdensbilde unge mennesker har i vår tid for å forsøke å vinne dem tilbake til kirken.

I lys av kirkens nye utfordringer i vår tid er det også en pågående debatt om hva kirken er kalt til å være og hva kirken er kalt til å gjøre³. Det legges derfor en del vekt på temaet misjonar kirke i vår tid. Dette handler, om som vi har nevnt, grunnleggende teologiske føringer for kirkens ekklesiologi. Bidrag innenfor dette området er gjort av Ove Conrad Hansens bok, *öEt godt tre bærer god frukt: visjoner og strategier for utvikling og vekst i lokale menigheterö*. Tematikken tas også grunnleggende opp artikkelserien, Engelsvikens og Sannesø(red.), *öHva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdragö*. I England er, *öMission-shaped church*, en grunnleggende bok på dette området. Når det gjelder *ungdom og misjonar kirke* er, *öMission-shaped youthö* et viktig bidrag. Det er modellen til Cray som er en vesentlig del av denne oppgaven, hentet fra.. Her er også temaet *disippelgjøring blant ungdommer i dag*, et viktig tema. Disippelgjøring blir også vektlagt i flere artikler i, *öGrensesprengendeö*. Jeg tror likevel at temaet disippelgjøring blant norske ungdommer i dag vil være et vesentlig område for teologisk forskning i tiden som kommer. Dette skyldes at man trenger å fornye og styrke ungdomsarbeidet i den norske kirke dersom man skal sikre vekstgrunnet for fremtiden. Kallet til å gjøre Jesu Kristi disipler av ungdommer i vår tid er derfor helt essensielt.

Denne oppgaven vil hovedsakelig basere seg på skrevne kilder. Jeg vil måtte ta i bruk litterære primærkilder som Bibelen. Hovedsakelig bygges oppgaven rundt norsk og engelsk fag- og pensumrelatert litteratur. Øvrige kilder som internett og kirkelige dokumenter vil også bli brukt. Diskusjon, drøfting og vurdering vil baseres på tilgjengelige sekundære kilder.

³ Ove Conrad Hansen, *Et godt tre bærer god frukt: Visjoner og strategier for utvikling og vekst i lokale menigheter* (Oslo: Luther Forlag, 2007), 29.

1.4 Oppbygning

Oppgaven inneholder fem kapitler. I de to innledende kapitlene vil det vil komme en kort oppsummering i tilknytning til hvert kapittel, mens i hoveddelen til hvert underkapittel. Det første kapitlet er et innledningskapittel. Her vil jeg først, under 1.1, plassere problemstillingen og underspørsmål relatert til denne. Deretter, under 1.2, kommer relevans og motivasjon for oppgaven. Under 1.3 vil jeg si noe om forskning og empirisk kildebruk. I, 1.4, vil jeg presentere oppbygningen av oppgaven.

Kapittel 2 vil være et bakgrunnskapittel, hvor jeg presenterer tre viktige områder man må ta i betraktning ved disippelgjøring av norske ungdommer i dag. Under 2.1, vil jeg først vende meg til Bibelen, og se hvordan etterfølgelsestanken av Jesus har sitt utspring fra Jesu disipler på nytestamentlig tid. Dette fordi Bibelen er utgangspunktet for kirkens virke, og eventuelle modeller her danner grunnmønsteret for alt kirkens arbeid, også disippelgjøring. Deretter vil jeg, under 2.2, beskrive den siste tids teologiske utvikling frem mot en misjonal kirkeforståelse. Som nevnt vil dette være et grunnleggende element i oppgaven. Jeg ser det derfor som essensielt å undersøke dette. Under 2.3, vil jeg sette fokus på dagens norske ungdommer. Dette fordi det vil være vesentlig å gjøre seg kjent med ulike sider konteksten for å kunne besvare problemstillingen på en god måte.

I det neste kapitlet vil jeg presentere en syvpunkts modell for ungdomsarbeid i vår tid, regissert av den anglikanske biskopen Graham Cray. Her ser jeg det som relevant å først presentere noe av den kirkelige utvikling modellen er blitt til i, nemlig den anglikanske kirke. Jeg vil derfor gjøre dette i, 3.1, mens jeg deretter, i 3.2, vil presentere modellen og diskutere noen av innholdselementene i denne.

Kapittel 4, omhandler oppgavens hoveddel. Her vil modellen til Cray bli gjort til gjenstand for en kritisk vurdering i henhold til tre vesentlige aspekter i oppgaven. Under 4.1, vil jeg undersøke hvorvidt modellen til Cray er egnet til å gjøre ungdommer til disipler. Under, 4.2, vil jeg ta for meg styrker og svakheter ved modellen i forhold til en misjonal kirketenkning. Videre vil jeg, under 4.3, vurdere om modellen kan fungere inn i en norsk ungdomskontekst og deretter en norsk kirkevirkelighet. Så, under 4.4, vil jeg gjøre et utblikk til hvordan et norsk ungdomsarbeid, basert på Cray's modell, kan se ut med tanke på å istandgjøre norske ungdommer til å bli Jesu Kristi disipler i vår tid.

I det siste kapitlet, 5.0, vil jeg kommentere funnene jeg har gjort og komme med en konklusjon på oppgaven. Til sist kommer en bibliografi over kilder som er brukt.

2.0 Viktige områder ved disippelgjøring av norske ungdommer i dag

Jeg vil her ta for meg tre områder som vil være vesentlige for å kunne svare på oppgaven. Dette er: *Disippelgjøring i Bibelen* (2.1), *Misjonel kirke* (2.2), og *Ungdommer i Norge i dag* (2.3). Til hvert underkapittel vil det komme en oppsummering.

2.1 Disippelgjøring i Bibelen

I et forsøk på å finne ut hvordan man kan gå frem for gjøre mennesker til disipler i dag, trenger man først og fremst å gjøre seg bedre kjent med disippelgjøring i lys av Bibelen. Jesus er vårt store forbilde og som kristne er vi kalt til å være Hans disipler og etterfølgere. I en oppgave som handler om et tema som disippelgjøring, må vi derfor vende oss til Skriften og se hva en kristen disippel og samtidig ta for oss hva som er essensen i Jesu disippelskap.

Ordet, *disippel*, kommer fra det greske substantivet, *mathēta*, som på norsk kan oversettes med, *lærling* eller *elev*.⁴ *Mathēta* er hentet fra verbet *manthano*, som betyr å lære. *Disippel* forekommer rundt 260 ganger i det nye testamentet (NT), samt en gang i de fleste nyere oversettelser av det gamle testamentet (GT).⁵ Jeg vil nå se nærmere på temaet disippelgjøring gjennom Jesus og hans opplæring av sine nærmeste disipler.

⁴ Katharine Doob Sakenfeld, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R. McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H, volume 2*, Nashville: Abingdon Press, 2007, 128.

⁵ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R. McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 128

2.1.1 Jesu tolv nærmeste disipler

Disippelmodellen ble tradisjonelt brukt for å undervise om tro og liv, og ikke minst at disiplene gjennom dette skulle overta öden muntlige tradisjonö fra sin rabbi.⁶ Jesu forhold til sine tolv disipler har flere likhetstrekk med den tradisjonelle jödiske modellen for dette. Dette understrekes også av at Jesus ofte ble kalt rabbi av dem. På samme tid kan det også sies at Jesu forhold til sine disipler var helt spesielt, og det er flere ting som avviker fra en tradisjonell disippelmodell.⁷ Det første som er viktig å få frem her, er at Jesus selv velger ut sine disipler.⁸ Dette var høyst uvanlig i forhold til allmenn praksis på Jesu tid.⁹ Samtidig skjer det i Jesu disippelskap ikke bare en binding til hans lære, men også til hans person, et forhold som stadig skal vokse og bli sterkere.¹⁰ Videre kommer det frem at Jesus ikke bare hadde separat undervisning eksklusivt for sine disipler, men at han også lærte disiplene gjennom offentlig tjeneste, noe som heller ikke var vanlig. Et annet aspekt som også avviker fra et vanlig disippelskap på Jesu tid, er hans disipler ikke skulle bli eksperter på loven og slik ta over rabbiens rolle som underviser.¹¹ Det var et annet kall hans disipler skulle få.¹²

En viktig side ved de tolv sitt disippelskap slik det blir fremstilt i NT, er *å følge Jesus*.

Det er dette Jesus selv sier når han kaller sine disipler. Dette kan eksemplifiseres for eksempel ved kallelsen av hans første disipler, brödrene Peter og Andreas. Jesus sier her til dem: *öKom, fölg meg..! Straks lot de garna ligge og fulgte ham.ö*¹³ Samtidig var det et vesentlig poeng at disiplene skulle lære å föolge Jesu eksempel.¹⁴ Noen eksempler på dette: Jesus er barmhjertig, slik skal også disiplene være barmhjertige.¹⁵ Jesus er saktmodig og ydmyk av hjertet, slik skal også disiplene være det samme.¹⁶ Samtidig poengteres det relasjonelle forhold til Faderen.

⁶ Thoralf Gilbrant, Sigurd Grindheim, Norvald Yri, Sonja Lie Jensen, *Norsk Studiebibel: Med forklaringer og kommentarer*, (Nesbyen:Bibelforlaget AS, 1998), 1702.

⁷ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R.McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 129; Matt 26:25; Mark 9:5; Joh 9:2.

⁸ Matt 4:18-20; 21-22; Mark 2:14.

⁹ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R.McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 129.

¹⁰ Gilbrant, Grindheim, Yri, Lie Jensen, *Norsk Studiebibel*, 1702; Joh 3:30.

¹¹ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R.McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 129.

¹² Se under punkt 2.1.2: *Disipler og apostler*.

¹³ Matt 4:18-20.

¹⁴ Matt 8:19; 10:38; Mark 8:34; Luk 9:23.

¹⁵ Sml. Matt 9:13 med Matt 5:7.

¹⁶ Sml. Matt 11:29 med Matt 18,34.

Disiplene er Guds sønner, slik også Jesus er Guds sønn.¹⁷ Samtidig fikk de makt til å helbrede syke og drive ut onde ånder, slik Jesus også hadde.¹⁸ Jesus er slik sett et forbilde for sine tolv disipler når det gjelder liv og lære, og disiplene fikk del i den samme tjeneste som Jesus hadde. Her understrekes noen viktig sider ved det å modellere Jesu disippelskap ó tjeneste, rettferdighet og relasjon til Gud.¹⁹

Oppslagsverket, ö*The New Interpreter's Dictionary of the Bible*ö, beskriver disiplenes funksjon på følgende måte: de skulle være sammen med Jesus,²⁰ motta hans lære,²¹ og utføre en tjeneste som fungerer som en forlengelse av Jesu egen.²² Videre hevdes det her at deres funksjon har en todelt rolle gjennom evangeliene. På den ene siden kan man si at de fungerer som vitner for Kristi frelsesverk og slik sett garantister for evangelietradisjonen. På den andre side, kan man si at de er representanter for alle disipler som kommer etter dem.²³ Jeg vil nå se litt nærmere på den andre del av disiplenes funksjon som her skisseres.

2.1.2 Disipler og apostler

Det fremkommer også andre sider ved disippelskap i Det Nye Testamentet. Målet med Jesu opplæring av sine disipler er nemlig ikke bare at de skal være mottagere av læren om det kommende Guds rike, de skal samtidig trenes opp til å fungere som globale vitner. Det synes å være et poeng at Jesus brukte tiden med disiplene på en måte som var ment å forberede dem på en tjeneste etter Hans død.²⁴ Jesu tolv disipler blir også sendt ut som apostler for å forkynne budskapet om Guds kommende rike.²⁵ Dette var det samme budskapet som også Jesus forkynnte.²⁶ En *apostel* er, ifølge Paulus, en som har sett den oppstandne Jesus Kristus og

¹⁷ Sml. Matt 2:15 med Matt 5:9.

¹⁸ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R. McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 128-130; Matt 10,1.

¹⁹ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R. McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 130.

²⁰ Mark 3:14.

²¹ Mark 11:12-26.

²² Mark 6:7-13.

²³ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R. McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 129.

²⁴ Ove Conrad Hansen, öDisippelskap og etterfølgelse i NT: Relevans for forkynnelse og kristent arbeid blant unge i dag,ö i *Grensesprengende forkynnelse for ungdom: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*, (Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2009), 229.

²⁵ Mark 3:13-19; Matt 24:14.

²⁶ Matt 4:23 med Matt 24:14.

som har fått et oppdrag av ham til å forkynne evangeliet.²⁷ Disiplenes tre år sammen med Mesteren formet dem som mennesker og utrustet dem teologisk med den hensikt at de skulle bære videre et vitne- og forkynneroppdrag.²⁸ Det er også dette som danner bakteppet for Jesu sendelse av sine elleve disipler i det som kalles for misjonsbefalingen.²⁹ Ove Conrad Hansen påpeker at disiplenes oppdrag etter Jesu bortrykkelse er selve målet med disippelforholdet.³⁰ Denne hendelsen inntreffer etter Jesu død og oppstandelse. Han møter her disiplene med ordene: *öJeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler! Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.ö*³¹ Det er her, *ögjør til disiplerö*, som møter oss som det essensielle innholdet i misjonsbefalingen. Verbet, *mathæthevå*, som her er brukt, finnes i samme form kun tre andre steder i det nye testamentet.³² Henholdsvis i Matteus 13:52; 27:57 og i Apostelgjerningene 14:21. Bo Giertz, beskriver misjonsbefalingen slik:

*öGjennom oppstandelsen begynner Jesus på en ny del av sin gjerning som Frelser. Han har all makt i himmel og på jord. Han er konge i et nytt rike. Alt skal bli ham underlagt. Derfor skal apostlene gå ut i hele verden. Det Jesus har gjort har betydning for hele menneskeheten. Alle skal vite det. Alle skal kalles til disipler. Og disippel blir man ved å bli døpt og lære det Jesus har lært sine disipler.ö*³³

Her kommer det frem at nye mennesker skal bli disipler av Jesus, samtidig som det stilles de samme krav til etterfølgelse som også gjaldt Jesu tolv disipler.³⁴ Dette gjør at disippelbegrepet blir utvidet til også å gjelde flere enn de tolv. I Lukas-evangeliet blir også flere enn de tolv beskrevet som apostler,³⁵ noe som ifølge NIB forklares med at Lukas fokuserer på disippelskap som en del av det å delta i den eskatologiske misjon. Et utvidet disippelbegrep finner vi særlig etter Jesu bortrykkelse, i apostelgjerningene. Her blir også nye troende kristne beskrevet som *disipler*, parallelt med de tolv som var utvalgt av Jesus.³⁶ Dette er som vi har

²⁷Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R.McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 205; 1.Kor 15:8-9; Gal 1:15-16.

²⁸Hansen, *öDisippelskap og etterfølgelse i NT,ö* 230.

²⁹Matt 28:19-20.

³⁰Hansen, *öDisippelskap og etterfølgelse i NT,ö* 229.

³¹Matt 28:19-20.

³²Hans Kvalbein, *Bibelveket: Fortolkning til Matteusevangeliet Bind II*, (Oslo:Luther Forlag, 1998), 290.

³³Bo Giertz, *Forklaringer til Det Nye Testamente Første del: Evangeliene etter Matteus, Markus og Lukas*, (Oslo: Lunde Forlag, 2004), 143-144.

³⁴Hans Kvalbein, *Fortolkning til Matteusevangeliet*, 291.

³⁵Luk 6:13;17; 10:1.

³⁶Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R.McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 129.

sett et ledd i at misjonsbefalingen, gitt av Jesus, settes ut i livet av hans apostler. Hans Kvalbein poengterer at den undervisning som Jesus hadde med sine nærmeste disipler og som kommer frem gjennom evangeliene i Bibelen, også gjelder for nye disipler. Samtidig gjør han det klart at Jesus stadig kaller nye mennesker til å bli hans elever.³⁷ Hansen hevder at Jesu strategi er å nå de mange gjennom de få.³⁸ Disiplene blir da ikke bare Jesu elever, men lærere for nye disipler. Det å være en Jesu disippel innebærer både å være lydige mot Jesu ord, samt delta i det oppdrag som er gitt av Jesus i misjonsbefalingen.³⁹ Å være kristen handler derfor ikke bare om å tro, men å være lydige mot Guds ord, om holdning, hengivelse og etterfølgelse i ord og gjerning.⁴⁰ Slik sett kan man si at det kan trekkes en parallell mellom Jesu tolv disiplers disippelskap og nye disiplers disippelskap.

Misjonsbefalingen avsluttes så med et løfte fra Jesus: *ÖOg se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.ö*⁴¹ Jesus lover her å være med sine utsendinger. Kvalbein skriver at det oppdrag disiplene har fått virker umulig for dem.⁴² Jesus overlater dem derfor ikke til seg selv, men lover å være hos dem, styrke dem og lede dem ved sin Ånd.⁴³

2.1.3 Oppsummering

Jesu disippelskap avviker på flere punkter fra vanlig praksis i hans samtid. De skulle riktignok lære av Mesteren, både holdninger, lære og liv, men de skulle samtidig engasjeres til å bygge personlige relasjoner til ham som skulle bli sterkere jo lenger disippelforholdet varte. Jesu disipler fulgte i hans fotspor og fikk opplæring gjennom den tjeneste Jesus selv gjorde, og som de selv også deltok i. Samtidig fikk de også den samme autoritet som Jesus hadde overfor sykdom og onde ånder. Disippelskapet har også flere aspekter ved seg. Jesu disipler blir sendt ut for å forkynne det samme budskapet som Jesus gjorde. Samtidig blir de også sendt ut for å gjøre andre mennesker til disipler. Dette innebærer å døpe dem og lære mennesker å holde det Jesus har befalt. Det å være en apostel eller utsending, er altså en vesentlig del av det å være disippel, for ikke å si målet med det. Som disippel døpes man og læres man opp, og som apostel sendes man ut med det man har lært for å gjøre andre til disipler. Det å være en Jesu

³⁷ Hans Kvalbein, *Fortolkning til Matteusevangeliet*, 291.

³⁸ Hansen, *öDisippelskap og etterfølgelse i NT,ö* 230.

³⁹ Hans Kvalbein, *Fortolkning til Matteusevangeliet*, 292.

⁴⁰ Hans Kvalbein, *Fortolkning til Matteusevangeliet*, 292.

⁴¹ Matt 28:20.

⁴² Hans Kvalbein, *Fortolkning til Matteusevangeliet*, 292.

⁴³ Hansen, *öDisippelskap og etterfølgelse i NT,ö* 230; Matt 28:18-20; Apg 1:8.

disippel innebærer altså både å være lydige mot Jesu ord, samt delta i det oppdrag som er gitt av Jesus i misjonsbefalingen.

2.2 Misjonal kirke

Jeg vil i dette kapitlet ta for meg ordet *misjonal* og gi dette et vesentlig innhold. Deretter vil jeg beskrive den senere tids utvikling av konseptet *Missio Dei*, og hvilke konsekvenser dette har for kirken i vår tid.

2.2.1 Misjonal – et nytt ord på norsk

Ordet *misjon* kommer fra det latinske, *missio* som betyr sendelse. *Missio* kommer fra det greske ordet *apostolos*.⁴⁴ Dette blir brukt 79 ganger i NT, første gang i forbindelse med at Jesu disipler blir sendt ut for å forkynne budskapet om Guds rike.⁴⁵ Som vi så i det første kapitlet i denne oppgaven, er en *apostel* en som har sett den oppstandne Jesus Kristus og som har fått et oppdrag av ham til å forkynne evangeliet.⁴⁶ Ordet er riktignok en gang også brukt om Jesus. Dette forekommer i hebreerbrevet hvor det står: *öDerfor, hellige brødre, dere som har fått del i det hellige kall: Gi akt på Jesus, den apostel og yppersteprest som vi bekjenner.ö*⁴⁷ Jesus er Guds sendebud.⁴⁸ Videre kaller Jesus sine etterfølgere til et oppdrag som sine sendebud, gjennom misjonsbefalingen: *öGå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler...ö*⁴⁹ Imperativen, *gå ut*, indikerer her at disiplene settes i bevegelse.

Misjonsbefalingen er en sentral sendelsestekst hvor alle kristne disipler er kalt til å delta i oppdraget som gjelder alle folkeslag.⁵⁰

Misjonal er en adjektivisk form av substantivet *misjon* som ikke vært brukt i det norske språk før i senere tid.⁵¹ Når man leser engelsk litteratur støter man på begrepene *missionary* og

⁴⁴ Katharine Doob Sakenfeld, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Paul Franklyn (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: A-C, volume 1*, Nashville: Abingdon Press, 2006, 205.

⁴⁵ Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R. McMurray (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H*, 129.; Mark 3:13-19.

⁴⁶ Katharine Doob Sakenfeld, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Paul Franklyn (Ed.) m.fl., *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: A-C*, 205; 1.Kor 15:8-9; Gal 1:15-16.

⁴⁷ Heb 3:1.

⁴⁸ Gal 4:4.

⁴⁹ Matt 28.

⁵⁰ Hans Kvalbein, *Fortolkning til Matteusevangeliet*, 290.

⁵¹ Tormod Engelsen, *öDen misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør,ö* i *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*, (Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 2004), 70.

missional, og inntil ganske nylig har begge disse ordene blitt oversatt med *misjonerende* på norsk. Det er likevel kommet frem en distinkt innholdsmessig forskjell i betydningen av disse to. Med ordet, *Misjonerende* (missionary) impliserer man først og fremst en aktivitet, som sidestilles med andre aktiviteter i en menighet.⁵² Når man så bruker *misjonal* (missional), taler man om en innebygget natur i selve menighetens væren og eksistens. En *misjonal* kirke er en menighet som kjennetegnes ved å være i misjon, av å være sendt og sende ut.⁵³ Disse tankene om misjonal kirke har sitt utspring fra konseptet, *Missio Dei*.

2.2.2. Missio Dei

Fra midten av det forrige århundre vokste det frem en ny forståelse som handler om at misjon først og fremst er Guds misjon (*Missio Dei*).⁵⁴ Sagt på en annen måte; initiativet til misjon kommer fra Gud, og det er han som er oppdragsgiveren.⁵⁵ Knud Jørgensen sier det slik: *öMissio Dei-teologien har de siste 50 årene lært oss noe om at misjon begynner hos Gud og er et resultat av hans initiativ, og ikke bare en av kirkens aktiviteter.ö*⁵⁶ En av de første til å uttale tanken om *Missio Dei* var teologen Karl Barth. Under misjonskonferansen i Willingen, 1952 ble temaet tatt opp. Her ble det slått fast at misjon er å delta i Guds misjon. Denne nye tanken konstaterer at Gud er en misjonerende Gud. Etter dette har *Missio Dei*-konseptet utviklet seg videre som teologisk fenomen. Bosch påpeker at siden Guds omsorg omhandler hele verden så er dette også *Missio Dei*'s geografiske omfang. Samtidig påpeker han at *Missio Dei*, er Guds aktivitet, det berører både kirken og verden, og kirken er privilegert som får delta.⁵⁷ Dette er altså å forstå som at kirken er Guds redskap i misjon. Professor i dogmatikk ved Menighetsfakultetet, Kjell Olav Sannes, skriver at oppdraget nettopp er gitt hele kirken på bakgrunn av misjonsbefalingen, altså å gjøre alle mennesker til disipler. I dette ligger det at stadig nye skal innlemmes i fellesskapet av Jesus-troende. Oppdraget er gitt alle, derfor er det også alles ansvar å gjøre mennesker til disipler. Samtidig påpeker Sannes at det er unaturlig å skille mellom kirke og misjon slik det tradisjonelt har blitt gjort. Han mener at: *öDette oppdraget er basis for kirkens liv, tjeneste og vekst, for dens eksistens, for at den overhodet er*

⁵² Knud Jørgensen, *öTrenger kirken omvendelse? På vei mot en misjonal ekklesiologi,ö* i *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*, (Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 2004), 51.

⁵³ Engelsviken, *öDen misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør, ö* 70.

⁵⁴ David J. Bosch, *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*, (New York: Orbis Books, 1991), 389.

⁵⁵ Kjell Olav Sannes, *öKirken i bevegelse med et oppdrag,ö* i *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*, (Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 2004), 31.

⁵⁶ Jørgensen, *öTrenger kirken omvendelse?ö* 62.

⁵⁷ Bosch, *Transforming Mission*, 389-391.

*Guds kirke. Om det gjelder nærmiljøet eller den globale landsby er mer et spørsmål om muligheter og om rekkefølge.*⁵⁸ Alle kristne, fra et universelt, til et lokalt størrelsesperspektiv er kalt til å være medarbeidere i Guds misjon. Missio Dei innebærer at hele den verdensvide kirke, og derfor alle lokale menigheter er, sendt til verden med evangeliet om Jesus Kristus.⁵⁹ Denne tankegangen har bidratt til en ny refleksjon rundt hva det vil si å være kirke i vår tid.

2.2.3 Et gryende misjonalt paradigme

Vi lever i en tid hvor kirken tydelig marginaliseres i den vestlige verden.⁶⁰ Det tidligere fotfestet kirken hadde i samfunnet, svekkes og kirken står på vaklende grunn.⁶¹ Kirken befinner seg altså i en misjonssituasjon. Norge er her intet unntak.⁶² Det uomtvistelige kallet, gitt av Jesus, står imidlertid like fast i vår tid, nemlig å gjøre alle mennesker til disipler. Tanken om å være en misjonalt kirke begynner med en kritikk av den eksisterende måte å være kirke på. Man må derfor søke nye måter å svare på de utfordringer kirken i vår tid har. Samtidig må kirken forholde seg til samfunnet og de problemene man finner der.⁶³ Hvordan skal man så være Guds kirke i vår tid? Kanskje må noe gjøres i våre menigheter? Kanskje må vi ny-tenke kirkens grunnleggende strukturer⁶⁴, i et forsøk på å møte den store utfordringen: hvordan vi skal nå mennesker i vår tid med evangeliet om Jesus Kristus.

Flere teologer vil hevde at vi nå ser konturene av et nytt teologihistorisk paradigmeskifte.⁶⁵ Innholdet i paradigmeforståelsen kommer fra den amerikanske vitenskapsteoretikeren, Thomas Kuhn. Et paradigmeskifte kan forklares som et systematisk skifte i hvordan man tenker og ser virkeligheten rundt seg, innenfor vitenskapens verden.⁶⁶ Med dette menes at man er på veg inn i en ny tid, hvor gamle svar ikke lenger kan brukes. Knud Jørgensen hevder at den misjonale kirketenkningen er i ferd med å ta over for en kirketradisjon som har fulgt oss siden den konstantinske rikskirke ble til i det fjerde århundret. Han mener at det nye paradigmet vil søke å forme en teologi hvor en misjonerende væren vil prege kirken lokalt og globalt gjennom strukturer og ordninger. Dette innebærer naturligvis en omfattende

⁵⁸ Sannes, *öKirken i bevegelse med et oppdrag*, ö 32-36.

⁵⁹ Engelsviken, *öDen misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør*, ö 70.

⁶⁰ Jørgensen, *öTrenger kirken omvendelse?* ö 57.

⁶¹ Jørgensen, *öTrenger kirken omvendelse?* ö 57.

⁶² Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 68.

⁶³ Jørgensen, *öTrenger kirken omvendelse?* ö 59-60.

⁶⁴ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 69.

⁶⁵ Jørgensen, *öTrenger kirken omvendelse?* ö 59.

⁶⁶ <http://no.wikipedia.org/wiki/Paradigmeskifte>

omstillingsprosess. Vi må derfor lese Skriften på ny og finne ut hva det vil si å være Guds folk midt i verden, og praktisere dette gjennom ord og handling.⁶⁷ Ove Conrad Hansen foreslår at det her må skje en *dobbelt lytting*. Med dette mener han at enhver misjonær må lytte til den kulturen og det samfunnet den tjenestegjør i, samtidig må man også lytte til Bibelen og den kristne tradisjon på en aktuell måte.⁶⁸ I selve kirkens DNA ligger det å være sendt, i kjernen av dette, og nettopp derfor må misjonale perspektiver få slå rot i teologien, i teologiutdannelsen og i kirkeforståelsen.⁶⁹

2.2.4 Misjonal kirke

Bosch skriver at konseptet, *misjon som Guds misjon* har vesentlige konsekvenser for ekklesiologien.⁷⁰ Dette synes Knud Jørgensen enig med, idet han hevder at kirken i vår tids Europa trenger en særlig omstilling til å bli misjonale menigheter.⁷¹ *Ekklesiologi* betyr direkte oversatt, *læren om kirken*.⁷² Dette svarer til den delen av teologien som omfatter kirkens rolle som organisk enhet, hvor altså misjonale tanker begynner å få fotfeste. Med en *misjonal ekklesiologi* legges det vekt på at kirkens essens og oppgave ligger i at den er sendt av Gud til verden.⁷³ Professor i misjonsvitenskap ved menighetsfakultetet, Tormod Engolviken hevder at en menighet ikke er misjonal fordi den driver misjon, men den driver misjon fordi den er misjonal.⁷⁴ Misjon er derfor en del av menighetens identitet, dens DNA, om du vil. Det betyr at alle dens handlinger og aktiviteter skal formes av misjon.⁷⁵ En slik forståelse handler utelukkende om et mer bevisst forhold til kirkens sendelsesaspekt, fra ledelsesplan og ned til hvert menighetslem, i hver enkelt menighet.⁷⁶ Det betyr kort sagt at misjon skal gjennomsyre, ikke bare alle menigheter, men alle kristne. Engolviken påpeker at man ikke kan være en Jesus Kristi disippel, altså en kristen, uten å være *sendt* med evangeliet.⁷⁷ Disse nye perspektivene impliserer nye utfordringer og muligheter for menigheter i vår tid. Jørgensen påpeker at en misjonal kirke må forholde seg kritisk til sine egne strukturer, noe som

⁶⁷ Jørgensen, «Trenger kirken omvendelse?» 60-62.

⁶⁸ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 61.

⁶⁹ Jørgensen, «Trenger kirken omvendelse?» 62.

⁷⁰ Bosch, *Transforming Mission*, 391.

⁷¹ Jørgensen, «Trenger kirken omvendelse?» 60-61.

⁷² Harald Hegstad, «Ekklesiologi mellom teori og praksis», i *Teologi for kirken: Festskrift til professor dr. theol. Torleiv Austad på 65 års dagen*, (Oslo 2002), 171.

⁷³ Darrell L. Guder, *Missional Church: A vision for the sending of the church in North America*, (Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, 1998), 11.

⁷⁴ Engolviken, «Den misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør», 71.

⁷⁵ Ellingsen, «Hva inviterer vi unge mennesker til å være med på?» 159.

⁷⁶ Bosch, *Transforming Mission*, 391.

⁷⁷ Engolviken, «Den misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør», 73.

innebærer en bevegelse bort fra alt som hindrer den i å utføre sitt sendelsesoppdrag.⁷⁸ Dette impliserer at eksisterende menigheter trenger omfattende fornyelse og utvikling for å kunne fungere i tråd med sitt kall og oppdrag. Hansen påpeker at kirken er sendt til verden med evangeliet, og at dette gir konkrete mål om å gjøre mennesker til bevisste disipler av Jesus Kristus.⁷⁹ Her kan en misjonar kirke dra nytte av menighetsutvikling som tematisk sett hører innunder praktisk teologi. Menighetsutvikling beskrives nettopp som: *öEt målrettet arbeide for å sette bedre i stand til å være det den er kalt til å være, og å gjøre det den er kalt til å gjøre.*⁸⁰

2.2.5 Oppsummering

Jeg har nå sett hvordan det i senere tid har vokst frem en tanke om at *misjon* først og fremst er *Guds misjon*. Dette konseptet, *Missio Dei*, har gitt nye teologiske føringer for en kirke i stagnasjon og tilbakegang i vår vestlige del av verden. Det handler særlig om at misjon skal gjennomsyre alle kirkens handlinger og aktiviteter. Dette får naturligvis også konsekvenser for ekklesiologien. En vesentlig oppgave her er at kirken søker å forme og utvikle strategier som gjør den best mulig i stand til å utføre sitt misjonale kall og oppdrag.

2.3 Ungdom i Norge i dag

Når man skal nærme seg andre mennesker med evangeliet, er det en forutsetning at man først gjør seg kjent med konteksten; altså hvem disse menneskene er. Det dreier seg i denne oppgaven om ungdom i Norge. Hva innebærer det å være ungdom i Norge i dag? Jeg vil her fokusere på hva det innebærer å være ungdom generelt, samt også på de sosiale og kulturelle krefter som påvirker unges liv i det norske samfunnet i dag.

2.3.1 Ungdomstiden Æ en overgangstid

Ungdomstiden kan på mange måter beskrives som en tid som innebærer å *öfinne seg sjælö*, som Finn Kalvik sa det i en vise fra 1970-tallet. Den er en slags mellomfase, hvor man ikke lenger er barn, og enda ikke voksen. Den tyske psykologen, Erik H. Erikson beskriver

⁷⁸ Jørgensen, *öTrenger kirken omvendelse?ö* 59.

⁷⁹ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 86.

⁸⁰ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 11-15.

ungdomstiden som en krise og oppbruddstid som han kaller et *moratorium*. I dette begrepet ligger det en forståelse av en *utsettelse* av det å bli voksen. Her menes at ungdommer gis et særlig frirom til å prøve ulike roller og standpunkter, mens samfunnet venter med å pålegge dem voksen status.⁸¹ Ungdomstiden kan også beskrives som en tid hvor man gradvis skal løsrive seg fra hjemmet. De fleste ungdommer føler seg usikre på seg selv, og ungdomstiden er en krevende og omfattende prosess som innebærer eksperimentering med holdinger, verdier og ferdigheter. I dette er sosialisering prosessen vesentlig i å forme mennesker slik de blir. Paul Otto Brunstad skriver at *sosialisering* er å forstå som en prosess som en eller flere individer gjennomlever, og som utvikler seg frem til et individs bevisste opplevelse av seg selv som menneske. Han påpeker at det i denne prosessen skjer en gjensidig påvirkning mellom hvert enkelt individ og omgivelsene deres. Det er her særlig de verdier og normer som preger det sosiale systemet, som blir overført til individet.⁸² Venner, skole og fritidsinteresser er viktige sosiale arenaer hvor man får utfolde seg og bygge karaktertrekk, og som samtidig påvirker ungdommer i deres identitetsbyggingsprosess. Samtidig blir ungdommene, i økende grad gjennom ungdomstiden, en del av det offentlige samfunnet, hvor de utsettes for kulturelle krefter som drar dem i ulike retninger. Dette er en helt nødvendig modnings og selvstendigjøringsprosess. Disse kulturelle kreftene som former ungdommer, har sammenheng med de primære krefter som er med på å prege hele samfunnet vårt.⁸³ Dette vil fungere som teglverket til et bygg som vil prege dem resten av livet.

2.3.2 Ungdomskultur

Med ordet *ungdomskultur*, mener jeg subkulturer som plasserer ungdommer i en gruppe ut fra kulturelle uttrykk og samfunnsmessige fenomener, og som slik sett skiller dem fra barnekulturen og voksenkulturen.⁸⁴ Paul Otto Brunstad påpeker at det riktignok ikke finnes en bestemt ungdomskultur, den består av mangfoldige grupper og subkulturer. Han påpeker videre at likevel finnes en rekke forhold som skaper fellestrekk innen denne gruppen, og at begrepet *ungdomskultur* derfor har noe for seg.⁸⁵ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo og Bob Mayo, kaller dagens oppvoksende generasjon, født etter 1982, for *Generasjon Y*. Det påpekes at disse vokser opp i et globalisert samfunn preget av informasjons og

⁸¹ Paul Otto Brunstad, *Ungdom og livstolkning: En studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger*, (Trondheim: Tapir Forlag 1998), 65-66.

⁸² Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 34.

⁸³ Graham Cray, *Postmodern culture and youth discipleship*, (Cambridge: Grove Books Limited, 1998), 3.

⁸⁴ <http://no.wikipedia.org/wiki/Ungdomskultur>

⁸⁵ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 57.

kommunikasjonsteknologi.⁸⁶ Utviklingen av de elektroniske mediene har bidratt til å skape en medial ungdomskultur av global karakter.⁸⁷ Ungdommer i dag lever i en digital hverdag, noe som innebærer at de blant annet tar internett for gitt.⁸⁸ Morten Holmqvist skriver at de siste 15 årene har internett utviklet seg til å bli en uunnværlig del av menneskers liv. De fleste ungdommer i dag er *online* døgnet rundt. De kan derfor, chatte med venner, søke nye relasjoner, laste ned musikk og filmer, eller shoppe, til alle døgnet tider. Det finnes nærmest ikke grenser for hva man kan gjøre ved hjelp av en datamaskin. Ungdommer i dag vokser opp med et hav av muligheter til å pleie sine interesser gjennom fritidsaktiviteter. Det finnes også en mengde ulike tilbud man kan fordype seg i. Sport, data, playstation, kino, bøker og mye mer. Det finnes her muligheter til å stimulere de fleste interesser. Det som imidlertid er interessant er at relasjonene til venner fremkommer som en svært vesentlig del av dagens ungdommers liv. Dette gjelder også i valget av fritidsaktiviteter, hvor hele 89 % sier at det viktigste kriteriet er at man kan være med venner.⁸⁹ Det virker som om kommunikasjonsteknologien brukes til å pleie disse relasjonene gjennom bruk av internett og mobiltelefoner hvor de fleste er tilgjengelige døgnet rundt. Dette fører til at de sosiale mønstre endrer seg for dagens ungdommer. Det skapes nemlig sosiale rom på internett.⁹⁰

Musikk har preget ungdomskulturen i generasjoner er musikk.⁹¹ Hele 71 % av dagens norske ungdommer hører på musikk hver dag. I motsetning til tidligere ungdomsgenerasjoner hvor det fantes få musikkstiler og idoler, finnes det i dag en rekke ulike sjangre og musiske stjerner. Ungdommer kan i dag selv velge sin egen musikkstil med enkle klikk via internett og mobiltelefoner.⁹²

2.3.3 Et samfunn i endring

Vi lever i en tid hvor det norske samfunn gjennomgår radikale endringer. Fra å være et relativt homogent og stabilt samfunn lever vi i dag i et mer uoversiktlig, multikulturelt og pluralistisk samfunn.⁹³ Samtidig mister den kirkelige institusjon sin autoritet og innflytelse til

⁸⁶ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray, *Making sense of Generasjon Y: The world view of 15-25 year-olds*, (London: Church House Publishing), 2006, 7.

⁸⁷ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 57.

⁸⁸ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray, *Making sense of Generasjon Y*, 7.

⁸⁹ Morten Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...: Ung tro og hverdag*, (Oslo: Kloster Forlag, 2006), 34-44; 29.

⁹⁰ Morten Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 37-42.

⁹¹ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 69-82.

⁹² Morten Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 27.

⁹³ Hansen, *Disippelskap og etterfølgelse* NT,ö 236; Jørgensen, *Trenger kirken omvendelse?* 57-58 .

samfunnsmessige og kulturelle krefter. Massemediene har nå langt på vei overtatt rollen som tilbyder av livstolkning til unge mennesker. Dette gjør til at ungdommene selv står mer alene når det gjelder å velge holdninger og verdier for livene sine. De utfordres til selv å velge sine rollemodeller, og utforme sine egne liv ut fra egne preferanserammer. I dette gir samfunnet liten hjelp til når det gjelder å sortere og vurdere i de mengder av muligheter som finnes.⁹⁴

Morten Holmqvist skriver at religiøse spørsmål er generelt uinteressante for ungdommer i dag. Bibelen, Guds eksistens og spørsmålet om Jesus virkelig har levd, opptar svært få.⁹⁵ Samtidig kommer det frem i undersøkelsen til Holmqvist at 80 % av ungdommene i aldersgruppen 13-16 år er lykkelige. Grunnene til dette sier de er venner og familie og at de har det de trenger for å ha det godt. Likevel er dette kanskje et skjevt bilde av virkeligheten. 40 % sier de er ensomme, mens samme antallet sier de er stresset. Samtidig er det noen av dem som sier at de er lykkelig fordi det er noe man sier. Man ønsker gjerne å fremstå som lykkelig.⁹⁶ I Boken, *Making Sense of Generation Y*, undersøkes verdensbildet til dagens ungdommer i aldersgruppen 15-25 år. Forfatterne bruker her begrepet *the happy midlife narrative* til å betegne det grunnleggende i deres verdensbilde. Dette innebærer at de lever i en tid hvor *fortellingen*, for eksempel den kristne, som har fungert som en etablert sannhet i allmennheten, er brutt ned. Samtidig legges det vekt på at ungdommer i dag har forventninger om å leve godt og være lykkelige. Dersom vonde ting inntreffer i livet forventes det at venner og familie hjelper dem å opprettholde deres lykke. Slik kommer relasjonene frem som vesentlige brikker i unges liv, både for å finne og bevare lykken.⁹⁷

2.3.4 Medienes påvirkning og materialisme

Chris Russell skriver det slik i boken, *Mission-shaped youth: The effect of breathing the air of consumerist, idolatrous culture where beauty, pleasure, self, fame and acquiring stuff are all worshipped, has a drastic effect on young people.* Det å bli mer eller mindre overlatt til seg selv i valget av impulser er et stort ansvar i unge menneskers liv. Medias påvirkningskraft overfor ungdommer er enorm. Walt Mueller, påpeker i boken, *Youth Culture 101*:

⁹⁴ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 19-21.

⁹⁵ Morten Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 118.

⁹⁶ Morten Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 116-120.

⁹⁷ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray, *Making sense of Generasjon Y*, 35-53; Morten Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 103-106.

*ōIf iān a kid and I have questions about the opposite sex that nobody is answering, Iđl go to my media. If I have questions about calling, vocation, the purpose of life, authorority, right and wrong, how to treat others, spirituality, God, how to resolve conflict, what to value in life, what makes a person valuable, and so on ó media is there to give me guidance and answers.ō*⁹⁸

Mediene har altså grunnleggende betydning for ungdommers interesser, verdier, tro og livsstil.⁹⁹ Gjennom internett, film, musikk, litteratur, reklame og moteindustri strømmer populærkulturelle uttrykksformer, og disse er langt på vei bidragsytere i å forme innholdet i ungdomskulturen.¹⁰⁰ Det er selvsagt ikke slik at alt som kommer gjennom mediekanalene er av negativ karakter. Det kan likevel være på sin plass å spørre hvilke verdier mediene fremstiller. Mange tidligere tabuer og grenser har blitt sprengt bort som følge av nyere kulturelle krefter. Unge mennesker blir her en del av en verden uten grenser. Internett, filmer, tv, radio, dataspill og litteratur utsetter ungdommer for en mengde impulser av moralsk karakter som påvirker dem i deres holdninger og verdier.¹⁰¹

Ifølge FNøs utviklingsprogramms rangering for 2009 er Norge, som flere ganger tidligere, kåret til det beste landet å bo i. Denne rangeringen baseres på forventet levealder, skrive- og leseferdigheter, skolegang og bruttonasjonalprodukt per innbygger.¹⁰² Mye av årsakene til dette er at Norge har opplevd en formidabel oppsving i levestandard og velferd i senere tid. Det kommer frem i undersøkelsen til Holmqvist at ungdommer i dag har god tilgang til penger.¹⁰³ Samtidig påpeker Brunstad at valg av livsstil skaper identitet hos unge mennesker. Han skriver at livsstilen gis til kjenne gjennom klær, musikk, kroppsdekorasjoner og dette er med på å gi dybde til overflaten. Konsum er blitt en helt nødvendig del av det å skape sin egen identitet. Samtidig bruker moteindustrien og reklamebransjen enorme ressurser på å appellere mennesker til å konsumere, ved å stimulere til menneskers behov og deres ønske om velvære. Gjennom sitt forbruk velger man hvem man skal være. Man kan så å si kjøpe seg en livsstil og derigjennom kjøpe seg selvtillit.¹⁰⁴ Dette gjør at selvbildet i stor grad ofte blir reflektert av tingene man eier, musikken man hører på, hvem man omgås og klærne man går i.

⁹⁸ Walt Mueller, *Youth Culture 101*, (Grand Rapids: Youth Specialities, 2007), 143.

⁹⁹ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 19-21.

¹⁰⁰ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 14.

¹⁰¹ Mueller, *Youth Culture 101*, 144.

¹⁰² FNøs utviklingsprogram, «Norge er verdens beste land å bo i»; tilgjengelig fra http://www.aftenbladet.no/utenriks/1089487/-_Norge_er_verdens_beste_land_aa_bo_i.html; internett; publisert 15. oktober 2009.

¹⁰³ Morten Blomqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 46.

¹⁰⁴ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 22.

I en slik verden hvor vår selvforståelse har sammenheng med vårt ytre, blir konsumet vårt en viktig faktor. Hvordan man bruker pengene sine har derfor blitt en vesentlig del av identitetsdannelsen hos unge mennesker.¹⁰⁵

2.3.5 Oppsummering

Ungdomstiden er en tid preget av utprøving av roller og meninger. Man skal her skape sin egen identitet med egne holdninger og verdier som man skal bygge livet sitt rundt. Ungdomstiden er å forstå som et *moratorium*, et frirom hvor man gis anledning til eksperimentering. Vi lever i dag i et pluralistisk, multikulturelt og multireligiøst samfunn, hvor massemediene har overtatt rollen som tilbyder av holdninger og verdier til unge mennesker. De overlates i stor grad til selv til å utforme sine preferanserammer. I vår tids konsumkultur kan man velge sin identitet gjennom livsstil. Ytre faktorer blir her viktige. Samtidig hevder ungdommer i dag å være lykkelige, og det å ha det godt synes som et ideal. Religion opptar dem i svært liten grad. Relasjoner til venner og familie synes som de viktigste faktorene for lykke. Ungdomskulturen i dag er særlig preget av den globaliserte og teknologiske verden ungdommer er en del av. Internett og mobiltelefoner er en selvfølgelig del av livene deres og gjør dem tilgjengelige til alle døgnets tider. Sosiale mønstre endres gjennom nye sosiale rom skapt av teknologiske nyvinninger.

3.0 Graham Crays modell for ungdomsarbeid i vår tid

Jeg vil nå, under 3.1, beskrive litt av den generelle historiske utvikling som har skjedd i den anglikanske kirke (CofE) i senere tid. Dette innebærer også å se på utviklingen og noen viktige prosesser som har skjedd i forhold til ungdomsarbeidet. Videre, i 3.2, vil jeg ta for meg en presentasjon av en syvpunkts modell for ungdomsarbeid i vår tid, regissert av den anglikanske biskopen, Graham Cray. Her vil det også bli rom for litt av den diskusjonen som noen av modellens områder har blitt gjort til gjenstand for i senere tid. Modellen vil spille en vesentlig rolle i det videre arbeidet med oppgaven, noe jeg vil komme tilbake til i neste kapittel.

¹⁰⁵ Cray, *Postmodern culture and youth discipleship*, 8

3.1 Den senere tids utvikling i den anglikanske kirke

Det er ikke uten grunn at den senere tid har ført med seg radikale endringer i den anglikanske kirke. CofE har, som så mange andre etablerte europeiske kirker, opplevd en kraftig tilbakegang de senere tiår. Særlig har oppslutningsstatistikken blant barn og unge vært nedslående.¹⁰⁶ En rapport, gjort av *the English Churches survey*, viste at antall ungdommer i kirken var halvert i løpet de to siste tiårene av det 20. århundret.¹⁰⁷ I 1998 gikk syv prosent av de mellom 15-19 år i kirken om søndagen.¹⁰⁸ Samtidig med denne negative utviklingen har samfunnet utviklet seg bort fra kirkens verdier, holdninger og preferanser.¹⁰⁹ Mens de sosiale og kulturelle endringene i samfunnet vært enorme, har kirken ikke klart å følge eller kompensere denne utviklingen.¹¹⁰ Dette har ført til at man i ungdomsarbeidet har opplevd et voksende gap mellom ungdommers subkulturer på den ene siden, og kristne ungdommer på den andre.¹¹¹ Dette skyldes blant annet den generelle utviklingen hvor kirkens grunnleggende fotfeste i menneskers tilværelse er en saga blott. I senere tid har CofE gått i gang med et omfattende reformarbeide for å snu denne utviklingen og fornye kirken. Når det gjelder slike fornyelsesimpulser den senere tid, begynte det så smått med enkeltmenigheter som aktivt gikk inn for å fornye menighetsarbeidet og skape levende menigheter på 70 og 80-tallet. Både *St Andrews* som har fostret ungdomsbevegelsen, *Soul Survivor*, og *Holy Trinity, Brompton*, kjent for *alpha-kursene*, gikk i bresjen for omfattende, fornyende impulser. I den anglikanske kirke er det ikke smertefritt å gjennomføre fornyelse av det tradisjonelle gudstjenesteliv. Mange, innen kirken, tok til verbal motbør for en slik utvikling. Likevel vant man frem også på ledelsesnivå i kirken, gjennom det enkle argument at fornyede og levende menigheter vokste radikalt og skapte økonomiske ressurser, i en ellers så marginalisert kirke. Det kan her være på sin plass å nevne at den anglikanske kirke får svært begrenset hjelp fra det offentlige og står derfor i all hovedsak på egne bein i økonomisk forstand. Med svært begrensede ressurser er det derfor avgjørende at menighetene selv klarer å opprettholde livets rett. For

¹⁰⁶ Ove Conrad Hansen, *Øfra vedlikehold til misjon. Noen perspektiver på menighetsfornyelse og menighetsutvikling i England*, i *Øhalvårsskrift fra Praktisk Teologi* : 2/2004, ø 26-28.

¹⁰⁷ Tim Sudworth, Graham Cray, Chris Russell, Lindsay Urwin, *Mission-shaped youth: rethinking young people and church*. (London: Church house publishing, 2007), 7.

¹⁰⁸ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray, *Making sense of Generasjon Y*, 1.

¹⁰⁹ Brunstad, *Ungdom og livstolkning*, 20.

¹¹⁰ Graham Cray, Moira Astin, John Clark, Lyle Dennen, Damian Feeney m.fl., *Mission-shaped church: churchplanting and fresh expressions of church in a changing context* (London: Church House Publishing, 2004), 1.

¹¹¹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 4.

dersom man ikke selv klarer å skrape sammen midler til eget livsgrunnlag, kan dette innebære kroken på døra.¹¹²

Church of England utpekte 90-tallet som *the decade of evangelism*. Fornyelsesimpulser begynner nå for alvor å bre om seg i mange anglikanske menigheter, mens forståelsen av at misjon ikke er enkeltmenneskers, men hele menighetens anliggende, vokste sterkt.¹¹³ Dette førte til en sterkere bevissthet på kirkens bevissthet også blant ungdommer og det skjer en kraftig økning i antall ungdomsarbeidere ansatt i den anglikanske kirken.¹¹⁴ Samtidig utvikles det spesialiserte ungdomsarbeid opplæringskurs gjennom ulike kristne organisasjoner.¹¹⁵ Tidligere fantes det opplæring i ungdomsarbeid kun innenfor sekulær sektor, mens på 90-tallet ble det opprettet egne opplæringskurs for ungdomsarbeid i regi av kirkelige institusjoner.¹¹⁶

Det er også på 90-tallet at uttrykket: *öfrom maintenance to missionö*, altså *fra vedlikehold til misjon*, begynner å få fotfeste i reformbevegelsen. Det vesentlige innholdet i dette uttrykket handler om å endre tradisjonelle strukturer til bevisste strategier for å nå ut til menighetens lokale omgivelser.¹¹⁷ Her blir det altså en endring i fokus fra innover til utover, altså bort fra hva menigheten kan gjøre for å få mennesker til å komme til seg, til hvordan menigheten kan nå ut til mennesker med evangeliet om Jesus Kristus. I stedet for å ha en *ökom til ossö* mentalitet, blir den nye trenden å *ögå til demö*.¹¹⁸

I boken, *öMission-shaped youthö* løftes Paulus frem som et forbilde for oss når det gjelder å først betrakte kulturen og omgivelsene, og deretter tilpasse misjonsstrategiene med hensyn til de forhold som ligger der.¹¹⁹ Konteksten er altså avgjørende i utvelgelsen av de strategier man trenger for å nå ut med budskapet om Jesus Kristus. Denne tankegang er et resultat av en bevisstgjøring rundt kirkens misjonsoppdrag, og at dette er et helt sentralt anliggende i alle menigheter.¹²⁰

¹¹² Hansen, *öFra vedlikehold til misjonö*, 26-28.

¹¹³ Hansen, *öFra vedlikehold til misjonö*, 26-28.

¹¹⁴ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 5.

¹¹⁵ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray, *Making sense of Generation Y*, 16.

¹¹⁶ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 5.

¹¹⁷ Hansen, *öFra vedlikehold til misjonö*, 27.

¹¹⁸ Cray, Astin, Clark, Dennen, Feeney, *Mission-shaped church*, 12.

¹¹⁹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, xv.

¹²⁰ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, xii.

3.1.1 Mission-shaped church

Et viktig ledd i den videre utviklingen var, *church of England's mission and public affairs council*, ö avgjørelse om å nedsette en arbeidsgruppe, med biskop Graham Cray i spissen.¹²¹ Meningen med dette var å utarbeide en rapport som skulle inneholde en strukturert oversikt over de fremskritt som var blitt gjort på menighetsutviklingsfronten i den anglikanske kirke i senere tid, som respons på samfunnets endringer i senere tid. Rapporten ble lagt frem på kirkemøtet i 2004 og tar for seg det meste av fornyelsesimpulser i anglikanske menigheter, både når det gjelder eksisterende menigheter, samt planting av nye menigheter.¹²² Resultatet viser en mengde nye menighetsdannelser, samt nye varierte former for kirker.¹²³ Et viktig begrep som ble tatt i bruk i rapporten var, *öfresh expressions of churchö*. Dette begrepet skulle beskrive ulike måter å uttrykke det å være kirke på.¹²⁴ Konseptet hviler på tanken om at dersom den anglikanske kirke har som mål å være kirke for alle mennesker i England, må den respondere på de kulturelle endringer som har gjort seg gjeldende de siste tretti årene, og samtidig prøve å nå de seksti prosentene av befolkningen som per i dag ikke nås av de tradisjonelle menighetene.¹²⁵ Jeg vil i det følgende ta for meg den spennende utviklingen som har skjedd på ungdomsfronten i den anglikanske kirke i senere tid.

3.1.2 Mission-shaped church og ungdom

I *Mission-shaped church*, påpekes det at ungdommer har blitt forsømt av kirken i senere tid på flere områder. Blant annet hevdes det at man ikke har klart å fornye tilbedelsen når det gjelder liturgisk revisjon og musikalsk variert innhold, slik at den yngre generasjon har kunnet tilpasse seg og finne seg til rette i gudstjenestene på en god måte. Det gjøres samtidig klart at gjennomsnittsalderen på prester som ordineres er rundt 40 år, noe som beskriver et massivt kommunikasjonsproblem i å nå yngre mennesker. Et annet aspekt som nevnes er det faktum at selv om en tredjedel av befolkningen er under 25 år, brukes ikke en tredjedel av kirkens budsjett på denne målgruppen. Som en respons på dette ble det i 1996, publisert et skrift kalt, *öYouth A Partö*, påtegnet *öthe general synod board of educationö*. Meningen med dette var å sette fokus på ungdommer i kirken og vise at man ville ta dem på alvor.¹²⁶ Det menes at

¹²¹ Cray, Astin, Clark, Dennen, Feeney, *Mission-shaped church*, xi.

¹²² Hansen, *öFra vedlikehold til misjon,ö* 29.

¹²³ Cray, Astin, Clark, Dennen, Feeney, *Mission-shaped church*, xi.

¹²⁴ Cray, Astin, Clark, Dennen, Feeney, *Mission-shaped church*, 43.

¹²⁵ Cray, Astin, Clark, Dennen, Feeney, *Mission-shaped church*, 1; Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 4. xv.

¹²⁶ Cray, Astin, Clark, Dennen, Feeney, *Mission-shaped church*, 78.

dersom unge mennesker blir tatt alvorlig, behandlet med respekt og virkelig verdsatt av kirken, vil det eksisterende gapet mellom kirkens kultur og ungdomskulturen minke.¹²⁷ Dette viser at man virkelig ønsker en reversering av den negative utvikling som har skjedd mellom kirken og kulturen i senere tid. *Youth A partö*, satte i gang viktige prosesser i den anglikanske kirke i den videre utarbeidelse av hvordan man kan vinne ungdommer tilbake til kirken. I 2002 ble det utviklet et nasjonalt strategidokument som omhandlet ungdom, også den på anbefaling fra synoden. En rekke saker ble tatt her brakt på banen, blant annet en plan for opplæring av ungdomsarbeidere i distriktet, hvor det særlig trengtes en oppblomstring i kirkens arbeid blant unge mennesker.¹²⁸ Det fremkommer tydelig av dette at den anglikanske kirke, fra sentralt hold i kirken, virkelig ønsker å sette fokus på å nå unge mennesker med evangeliet. Samtidig blir det tydeligere at noe må gjøres med den eksisterende måten kirken prøver å nå ungdommer på.

3.1.4 Ungdomsarbeid i den anglikanske kirke – et nytt paradigme

Den anglikanske biskopen av Maidstone, Graham Cray, påpeker at det fra 1990-årene av har vokst frem en særlig oppvåkning når det gjelder ungdomsarbeid i den anglikanske kirke. Det handler da særlig om at man har identifisert ungdom som en vesentlig missiologisk oppgave.¹²⁹ Den profilerte engelske ungdomsteologen, Pete Ward, mener det er Gud som kaller oss til å nå ut til ungdommer, og videre at ungdomsarbeid derfor er forankret i Guds misjonsnatur.¹³⁰ Gud har, med andre ord, et brennende hjerte for at ungdom skal bli frelst og forvandles av evangeliet om Jesus Kristus. Guds kall til å være med å delta i Hans misjon, gjelder oss alle. Graham Cray, går så langt at han kaller den siste tids utviklingstrekk innen feltet, ungdomsarbeid, for et nytt paradigme.

Cray skisserer opp en ny modell for ungdomsarbeid som har vokst frem i senere tid. En tid hvor de fleste ungdommer ikke bryr seg om den kristne tro, og unge mennesker er den delen av befolkningen med lavest prosentvis tro på Gud.¹³¹ Denne modellen har blitt til gjennom den utviklingen som vi nå har sett. En utvikling mot et økt fokus rundt misjon, disippelgjøring og *öfresh expressions of churchö*. Her kommer det særlig tilsyne hvordan man tenker seg at

¹²⁷ Leslie Francis, David Lankshear, Clare Williamsen, Mandy Robins, *Youth A Part, Young people and the church*, (London: Church House Publishing), 1996, 22.

¹²⁸ Cray, Astin, Clark, Dennen, Feeney, *Mission-shaped church*, 78.

¹²⁹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 8.

¹³⁰ Pete Ward, *Youthwork and the mission of God*, (London: SPCK, 1997), 6-25.

¹³¹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 8-11.

ungdomsarbeidet skal se ut i vår tid, i en misjonar kirke hvor fokus er på at evangeliet skal bli kjent blant ungdommer i vår tid.

3.2 Ungdomsarbeid - en ny modell for en ny tid

Jeg vil nå presentere en modell for ungdomsarbeid i vår tid. Modellen er regissert av Graham Cray, i boken *öMission-shaped youth*. De syv innholdselementene beskriver hvordan ungdomsarbeid i vår tid bør være: (1) *relasjonelt*, (2) *inkarnatorisk*, (3) *vektlegger prioritering av tilbedelse*, (4) *stoler på Guds forvandlende kraft*, (5) *vektlegger at misjon er holistisk*, (6) *en langtidsprosess*, (7) *vektlegger disippelskap*. Når jeg nå legger frem modellen vil jeg samtidig ta for meg noe av den diskusjonen som har oppstått ved enkelte av innholdselementene. Jeg ser det som nødvendig å særlig vektlegge enkelte av aspektene, fordi disse kan være nyttige når jeg senere skal foreta en kritisk vurdering av modellen. Særlig de fire første aspektene er derfor vektlagt. Ved to av momentene, *Ungdomsarbeid er relasjonelt* og *Ungdomsarbeid er inkarnatorisk*, vil jeg i tillegg kort kommentere mine synspunkter til diskusjonen.

3.2.1 Ungdomsarbeid er relasjonelt

Det første aspektet i det nye ungdomsarbeidsparadigmet er relasjonelt ungdomsarbeid.¹³² En undersøkelse gjort blant ungdom i England, understreker viktigheten relasjoner har for unge mennesker i dag, særlig når det gjelder den individuelle formingsprosessen.¹³³ Det samme er også tilfelle i Norge.¹³⁴ Derfor er relasjonen et vesentlig element for at man i det hele tatt kan etablere et trosutviklende miljø blant unge mennesker.¹³⁵ Sara Savage m.fl. beskriver relasjonsmodellen på følgende måte, i boken, *öMaking Sense of generation Y: ö öThis relational model understands that the young persons development is dependent on close and significant relationships: these relationships help shape the person they will ultimately become. The role of the youth worker is, then, to spend time with the young people developing these relationships.ö*¹³⁶ Vi vet at Jesus brukte om lag tre år sammen med sine disipler og at han på denne tiden påvirket dem gjennom undervisning, samtaler, holdninger og undergjæringer. Ove Conrad Hansen skriver: *öKanskje er verdiformidling gjennom*

¹³² Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 11.

¹³³ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray, *Making sense of Generation Y*, 75.

¹³⁴ Se under punkt 2.3.2: *Ungdomskultur*; se også under punkt 2.3.3: *Et samfunn i endring*.

¹³⁵ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 11.

¹³⁶ Sara Savage, Sylvia Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray, *Making sense of Generation Y*, 75.

*holdninger og handlinger i dag viktigst i den første fasen av relasjonsbygging.*¹³⁷ Det må derfor være et fokus på å skape gode relasjoner fra kirken sin side, ungdommer imellom og blant unge og ungdomsarbeidere. Steve Griffiths trekker derimot i tvil om relasjonelt ungdomsarbeid, slik det forutsettes i teorien, i det hele tatt er mulig på en god måte i praksis. Kritikken bygges på at relasjonelt ungdomsarbeid forutsetter at man har tilstrekkelig tid å avse til å følge ungdommene også utenfor kirkens rom.¹³⁸ Selv mener han dette neppe er tilfelle for en ungdomsarbeider i vår tid. Griffiths fortsetter med å implisere at selv ikke Jesus, som levde tre år sammen med disiplene, hadde tilstrekkelig tid til å bygge et langtidsforhold til disiplene.¹³⁹ Han skriver:

*The truth is that Jesus did not model a relational ministry after the manner in which that has often been interpreted to us. That is not to say that Jesus was not relational or that he did not value the relationships: far from it. However it is too simplistic to suggest that we must spend years and years with a group of young people before we have earned the right to speak the Gospel with them as if that is staying true to the example of Jesus.*¹⁴⁰

Griffiths påpeker at man, når det gjelder ungdommer, heller bør satse på korte møter med vekt substans og innhold. Dette kaller han for *kairos*-tid, og hevder at det var dette Jesus, idet store og hele, baserte sin tjeneste på. Han skriver: *Jesus would transform lives by teaching- and then move on. He would restore wholeness through an act of healing and then move on. He would turn the natural order upside down by raising the dead and then move on. Jesus' ministry was, first and foremost, a kairos ministry.*¹⁴¹

Slik jeg forstår det Griffiths her sier, mener han at vi ikke bør legge ensidig vekt ved det relasjonelle forholdet mellom Jesus og hans nærmeste disipler i ungdomsarbeidet, men heller løfte blikket og betrakte de korte, men meget forvandlende øyeblikkene Jesus hadde til de mennesker med møtte. Griffiths tar dette enda et skritt videre når han sier at et vellykket ungdomsarbeid ikke er avhengig av programmer og strategier, men derimot av sterk personlig åndelighet. Han hevder at det er gjennom dette vi klarer å forme relasjoner som kan gjøre en forskjell unge menneskers liv.¹⁴² Dette er en svært interessant, særlig på bakgrunn av Jesu ord

¹³⁷ Hansen, *Disippelskap og etterfølgelse i NT*, 241.

¹³⁸ Steve Griffiths, *The importance of brief encounters: Jesus as a model*, i *Grensesprengende forkynnelse for ungdom: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*, (Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2009), 246.

¹³⁹ Griffiths, *The importance of brief encounters*, 247.

¹⁴⁰ Griffiths, *The importance of brief encounters*, 247.

¹⁴¹ Griffiths, *The importance of brief encounters*, 248.

¹⁴² Griffiths, *The importance of brief encounters*, 249.

i Johannes 15:5: *öJeg er vintreet, dere er grenene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre.ö* Hansen trekker frem argumenter i samme retning. Han mener at det å lytte til Guds ledelse i hverdagen og man brukes av Gud til å berøre eller utrette forandring i andres menneskers liv.¹⁴³

Bård Eirik Hallesby Nordheim, mener at Griffiths kritikk av relasjonelt ungdomsarbeid har mye for seg, men at han likevel ikke klarer å komme i mål med det grunnleggende i sin argumentasjon ó fordi han tilsynelatende mener: *öat vi kan herma etter Kristus av oss sjølveö..* Hallesby Norheim trekker på sin side frem tanker fra, Thomas à Kempis og Martin Luther og sier at vi, gjennom å *speile* oss i Kristus, blir formet av ham og modellert til et nytt liv.¹⁴⁴ Han påpeker: *öJesus er ikkje eit førebilete, slik ei storesøster eller ein ungdomsleiar kan vera det, ein person vi kan strekkja oss etter å likna. Jesus er eit førebilete i kraft av at den som speglar seg i dette førebiletet, vert omdanna til å likna Guds eigen son, ikkje i eigen kraft, men i kraft av den heilage ande.ö* Her kommer det frem en annen måte å vinkle tanken om Jesus som forbilde på enn det som har tilfelle i diskusjonen over. Hallesby Nordheim påpeker at det bare er gjennom Ånden man kan søke å benytte seg av Jesus som forbilde. Det synes derfor ikke å foreligge en vektlegging av noe relasjonelt ved hans tanker om Jesus som forbilde, men derimot et tydelig personlig og åndelig aspekt. Kontroversen slik jeg forstår det, dreier seg her om hvorvidt et relasjonelt møte mellom mennesker kan prege ungdommer til å ligne Kristus. Det som imidlertid er interessant med Hallesby Nordheims og Griffiths syn her, er at de begge trekker frem et åndelig aspekt som vesentlig i møte med Jesus som forbilde.

Jeg mener selv at relasjonelt ungdomsarbeid er essensielt i vår tid. Det kommer tydelig frem gjennom undersøkelser at ungdommer synes Gud og kirken er kjedelig.¹⁴⁵ Det å skape relasjonelle arenaer hvor ungdom kan bygge trygge relasjoner til kirken, samt til sine venner synes helt sentralt dersom man vil lykkes med ungdomsarbeid i vår tid, og skape trosutvikling. Det synes derfor som en forutsetning at ungdomsarbeideren har gode relasjonelle evner, og en generell interesse for andre mennesker og det de driver med. Jeg er enig med dem som mener at ungdomsarbeideren må søke å bygge nye relasjoner utenfor kirkens rom. Dette blir viktig for å kunne være en agent for evangeliet og stimulere til kristne impulser på steder hvor unge mennesker oppholder seg. Samtidig tror jeg det er viktig å huske

¹⁴³ Hansen, *öDisippelskap og etterfølgelse i NT,ö* 240.

¹⁴⁴ Bård Eirik Hallesby Nordheim, *öHave you come here to play Jesus, ö* i *Grensesprengende forkynnelse for ungdom: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*, (Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2009), 268.

¹⁴⁵ Se under punkt 2.3.3: *Et samfunn i endring*.

på at vi er en del av Guds misjon og at vi derfor er kalt til å søke ut. Jeg er likevel enig med Griffiths i at det ikke nødvendigvis er hvor mange timer man bruker med ungdommene, som er avgjørende. En ungdomsarbeider kan ikke gå rundt med konstant dårlig samvittighet for timer han ikke bruker sammen med ungdommer. Han bringer derfor inn et viktig poeng når han påpeker viktigheten av *Kairos-tid*. Det å være tilstede og fokusert i samtaler med ungdommene, og samtidig bevisst på at man er et Kristi vitne *med hele seg*, tror jeg kan være avgjørende. Som kristen i tjeneste blant ungdom, er man et Guds redskap i den enkelte ungdoms liv. Dette forutsetter at man søker Gud i det daglige. Gjennom blant annet bibellesning, bønn og kristent felleskap får man påfyll, kraft og inspirasjon i tjenesten slik Griffiths og Hallesby Norheim påpeker viktigheten av. Når man lever i en åpen relasjon til Gud, kan Ånden virke ved oss og gjennom oss og forandre andre menneskers liv.

3.2.2 Ungdomsarbeid er inkarnatorisk

I *Mission-shaped youth*,¹⁴⁶ beskrives viktigheten av inkarnatorisk ungdomsarbeid på følgende måte: *Youth ministry has become a matter of cross-cultural mission. It involves entering the young people's world and honouring them by taking it as seriously as they do. The aim is to help them to find Christ there, and to equip them to be agents of his kingdom, where they are, from day to day.* Tanken bak konseptet, inkarnatorisk ungdomsarbeid, er her forstått som at man trenger å lytte til den kulturen ungdommene lever og puster i, og følge med i de skiftende trendene i ungdomskulturen. Disse tankene har åpnet opp for en viktig ressurs som kan brukes i ungdomsarbeid, nemlig kontekstuell teologi.¹⁴⁶

Det påpekes, fra Graham Cray sin side, at inkarnatorisk ungdomsarbeid ikke impliserer at man trenger å være trendy, men at man har evnen til møte ungdommer fordomsfritt og ha forståelse for deres preferanser.¹⁴⁷ Dagens ungdomskultur skifter så raskt at kirken umulig kan henge med i svingene på trender og vaner blant den yngre del av befolkningen. Chris Russell mener at kirken må søke å gi rom for at ungdom kan få være *autentiske*, fremfor å skape *relevante* former for kirker. Hva som menes med dette forklares av Cray, idet han sier at utfordringen for kirken ikke nødvendigvis ligger i å skape kulturelt relevante kirker for ungdommene, men å tillate unge mennesker å være ungdommer, altså unge kristne og

¹⁴⁶ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 9-12.

¹⁴⁷ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 12.

samtidig en likeverdig del av menigheten.¹⁴⁸ Jeg mener det må ligge et stort potensial i dette som må vektlegges fra lederskapets side i en menighet. Samtidig må man være seg bevisst at det å godta ungdom som de er, uten å fremelske ukulturen de er en del av, vil være vesentlig. Et sterkt argument for dette er at han mener det nettopp er i deres verden de skal bli kristne, og ikke minst leve som kristne, og det er her mulighetene ligger for at de kan påvirke andre som kristne disipler.¹⁴⁹

Chris Russell påpeker at for to tiår siden ble det sagt at dersom man skulle bli en del av kirken, måtte man gjennom to konverteringer, den ene til Kristus og den andre til kirkens kultur.¹⁵⁰ Morten Holmqvist tar til orde for at kultur ikke er noe man skal flykte fra i ungdomsarbeidet, selv om en kultur kan ha problematiske sider ved seg. Dette fordi han mener kulturen kan omskapes. Han hevder derfor vi må *ögå inn iö* selve kulturen, og se den fra innsiden. Han tar til orde for en særlig vektlegging av den femte posisjonen i Richard Niebuhrs bok, *öChrist and Cultureö*, fra 1951. Dette handler om at selv om en kultur i seg selv er ond, kan Gud omforme og endre kulturen (*öChrist transforming cultureö*). Kristus kan transformere kulturen, og nettopp derfor skal ikke kirken flykte fra den.¹⁵¹ Dette vil jeg langt på vei si meg enig med Holmqvist i. Det er her viktig å presisere at det selvsagt ikke er alle sider man nødvendigvis skal anerkjenne i en subkultur. Man må her søke å forstå den enkeltes premisser og møte ungdommer uten fordommer. Dette gjør også Holmqvist, idet han hevder at ulike situasjoner krever ulike tilnærminger til kulturen. Det er interessant å legge merke til at Holmqvist mener at kristent ungdomsarbeid er å forstå som en egen subkultur. Han beskriver møtet mellom kristent ungdomsarbeid og andre subkulturer, som et mulig positivt et. Dette fordi man kan lære av kreativiteten som ligger der, samtidig som subkulturer kan vise mange nødvendige sider ved Gudsbildet og utfordre tradisjonelle kristne svar. Han presiserer at det er viktig, men likevel ikke nok, at man i ungdomsarbeidet blir en integrert del av en subkultur. Han utfordrer det kristne ungdomsarbeidet til å gå et steg videre gjennom å søke å uttrykke en *kristen identitet* i ungdomsarbeidet. Han skriver at essensen av kristen identitet er at Jesusfortellingen preger både liv og felleskap. Det presiseres at dette ikke innebærer at ungdom legger av seg subkulturers uttrykksformer som svarte klær eller naglebelter, men at de får en vesentlig kristen identitet som preger livene deres og det kristne

¹⁴⁸ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 101.

¹⁴⁹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 12.

¹⁵⁰ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 97.

¹⁵¹ Morten Holmqvist, *öSubkultur og kristent ungdomsarbeid ö Grensesprengende kulturmøte,ö i *Grensesprengende forkynnelse for ungdom: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*, (Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2009), 209-213.*

ungdomsarbeidet.¹⁵² Holmqvist er her inne på noe som er svært prekært i inkarnatorisk ungdomsarbeid. Det nytter lite for en ungdomsarbeider å bli en del av en subkultur dersom man glemmer bort sine kristne identitet og sitt misjonale oppdrag. Likeledes vil det være lite hensiktsmessig for kirken å ha et ungdomsarbeid som ikke vektlegger å gjøre disipler, og skape autentiske kristne. Prinsippet om inkarnatorisk ungdomsarbeid er her grunnleggende i en misjonale kirke og tar slik sett på alvor kirkens utfordringer i vår tid. Dette handler om en bevisstgjøring av at ungdommer utrustes med tanke på at de skal kunne tjene Gud i deres egen verden.¹⁵³ Dette er en spennende tanke fordi den impliserer at både disippelgjøringstanken og det misjonale aspektet er tilstede i strategien gjennom det faktum at det ligger en tydelig relasjon til misjonsbefalingen i dette. Å lære dem, for så å sende dem ut med evangeliet om Jesus Kristus.¹⁵⁴ Til dette trenger de, som Holmqvist påpeker, en kristen identitet.

Steve Griffiths istemmer også at inkarnatorisk ungdomsarbeid er essensielt i vår tid. Det han mener med dette er at vi, i dagens kultur og i vår tid, søker å ta oss av unge mennesker, men baserer det på prinsippene om hvordan Jesus tok seg av mennesker i den kontekst han levde i for over to tusen år siden. Griffiths sier:

*öThe fact that the Word became incarnate and assumed human form is the fundamental raison d'être for the church to seek the form of contemporary cultural expressions in its effort to relay the Good News which is the Christian Gospel. For the contemporary church, this is a foundational principle and underpins all our efforts to be culturally relevant to young people in a postmodern era.ö*¹⁵⁵

Griffiths hevder her at kirkens utfordring er å søke en form som passer for vårt nåtidige kulturelle uttrykk, og at det essensielle er å være relevant for unge mennesker i en postmoderne tid. Det fremkommer her en annerledes vektlegging av *relevans* enn det Russell og Cray tok til orde for i avsnittet over. Vi så der at Russell og Cray fremhevet viktigheten av at kirken i dag må være autentisk, og ikke nødvendigvis relevant. Griffiths legger nettopp sterk vekt på relevans når han sier at kirkens utfordringer ligger i å presentere Jesus for *dagens* kulturelle virkelighet, og som en levende frelser i *dagens* ungdommers liv. Er det Griffiths her sier mulig i praksis? Kan man i ungdomsarbeidet være relevant overfor alle ungdommer? Dette spørsmålet forblir ubesvart. Det jeg kan istemme er at man bør gå langt i

¹⁵² Morten Holmqvist, *öSubkultur og kristent ungdomsarbeid,ö* 209-213.

¹⁵³ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 12.

¹⁵⁴ Matt 28: 19-20.

¹⁵⁵ Griffiths, *öThe importance of brief encounters,ö* 249.

søke relevans overfor unge mennesker i dag. Det Griffiths her gjør er at han retter en kritikk til de som mener at mange kirker i dag undergraver evangeliet idet man søker å møte ungdommer med et inkarnatorisk ungdomsarbeid, fordi man da endrer de kontekstuelle forholdene evangeliene berettes i. Griffiths henspiller dette på at Jesus selv ikke ga avkall på sin guddom selv om han tok menneskelig skikkelse.¹⁵⁶ Derfor mener han at heller ikke kirken trenger å gi avkall på det han kaller, *ösin evige ontologiske hellighetö*, ved å bli kulturelt relevant.¹⁵⁷ Dette, slik jeg forstår det, er en kritikk rettet mot den fløyen av kirken som holder fast ved kirkens tradisjonsbundethet og motstreber at kirken skal få utvikle seg i takt med endringer i samfunnet. Denne fløyen tror jeg neppe Cray, Russell eller andre som tar til orde for en misjonarisk kirke, eller inkarnatorisk ungdomsarbeid for den del, er en del av. Tvert imot tror jeg de vil være enige med Hansen som hevder at en vesentlig del av det å være kirke i dag er å foreta en dobbelt lytting. Han skriver: *öDet dreier seg derfor om å lytte til kulturen og samfunnet rundt seg, for best mulig å kunne forstå menneskene der, deres tankegang, tro, dagligliv og aktuelle behov. Samtidig må den kristne kirke til alle tider lytte til Bibelen og den kristne tradisjon for å kunne aktualisere det sentrale kristne budskap på en aktuell, vederheftig og historisk troverdig måte.ö*¹⁵⁸ Derimot tror jeg den ulike vektleggingen av kirkens *relevans* overfor unge, som ble påpekt mellom Russell og Cray på den ene siden, og Griffith på den andre, er tuftet på nyanseforskjeller. Cray hevder nemlig at ungdomsarbeid alltid har vært nødt til å holde kontakt med trender i ungdomskulturen, nettopp for å vise respekt og interesse overfor unge mennesker. Videre hevder han at *relevans* ikke er vesentlig overfor ungdomskulturen. Dette begrunner han med at ungdomskulturen er en forbigående skikkelse som derfor ikke har særlig betydning for kirken i det lange løp og trendene her regelrett skifter over natten. Det som derimot er enda mer prekært, ifølge Cray, er at kirken utvikler betydelige relevante overføringsmidler til den totale vestlige kulturen, som ungdommene lever i, påvirkes av og vokser opp i.¹⁵⁹ Cray og Griffiths er slik sett enige om at det er viktig å søke relevans overfor kultur i kirkens arbeid med unge mennesker.

Griffiths tar videre til orde for at inkarnatorisk ungdomsarbeid ikke må stanse før vi tar imot den livsstilen inkarnasjonen innebærer. Han hevder nemlig at kristne har lett for å ettertrakte inkarnasjonen som et ideal, men han drar i tvil om dette er noe vi virkelig ønsker skal forme

¹⁵⁶ Griffiths, *öThe importance of brief encounters,ö* 250-251.

¹⁵⁷ Griffiths, *öThe importance of brief encounters,ö* 248-251.

¹⁵⁸ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 61.

¹⁵⁹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 11-12.

livene våre¹⁶⁰ Griffiths henspiller her på de komplikasjoner Jesus hadde ved inkarnasjonen. Han sier at vi også, slik Kristus selv gjorde det, må oppgi vårt eget for å kunne modellere Kristus i verden i dag. Slik jeg forstår det Griffiths her sier, tenker han seg at alle kristne, som etterfølgere av Kristus, er kalt til å leve, formet av Jesus, inspirert av ham, som åndelige vesener, men ikke isolert fra den sosiale og kulturelle verden vi lever i. Jeg slutter meg her til Griffiths og istemmer et kjent evangelisk prinsipp: Vi lever i verden, men skal ikke leve av verden.¹⁶¹ Cray påpeker at dersom ungdomsarbeidet er kulturelt tilpasset, gjennom inkarnatoriske prinsipper, er det lettere å vinne unge mennesker for Kristus enn det har vært på mange år. Utfordringen i dette, hevder han, ligger i å integrere dem som en helhetlig del av det øvrige fellesskapet.¹⁶²

Et av de spørsmålene som tas opp i drøftelsen over, er om det er mulig å være både relevant og samtidig kritisk til kulturen. Jeg vil argumentere for en slik påstand. Jeg tror det vil være vesentlig at kirken i det inkarnatoriske ungdomsarbeidet må være tydelig på sine normer og etiske standarder, slik også flere av teologene over tar til ordet for. Dette innebærer å være en motvekt til mye av den ukulturen som spys ut gjennom mediale kanaler og forgreiner seg i ulike subkulturer.¹⁶³ Det er likevel viktig at man ikke kaster barnet ut med badevannet ved at man vender seg totalt bort fra kulturen. Jesus kan forvandle mennesker, subkulturer og samfunn. Dette tror jeg i mange tilfeller innebærer å være tålmodig i ungdomsarbeidet, og samtidig at man vektlegger en balansering mellom kirketradisjon på den ene side og relevans overfor kulturen på den andre, slik Griffiths og Cray påpekte. Spørsmålet til Griffiths blir her om det virkelig er mulig at man klarer å være relevant overfor alle ungdommer. Til dette vil jeg svare nei, og derfor hevde som Cray og Russell, at *autentisitet* derfor er viktigere enn *relevans*.

3.2.3 Ungdomsarbeid vektlegger prioritering av tilbedelse

Cray mener tilbedelse i vår tids ungdomsarbeid er blant de aller viktigste elementene dersom man ønsker å lede unge mennesker til tro på Jesus. Han forklarer dette med at tilbedelse er et vesentlig ledd i alle kristnes liv, og noe man derfor trenger å lære i ung alder.¹⁶⁴ Dette

¹⁶⁰ Griffiths, «The importance of brief encounters», 251.

¹⁶¹ Joh: 17,14.

¹⁶² Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 18; Denne problematikk tas opp under punkt 4.2.3: *Ungdomsarbeid vektlegger prioritering av tilbedelse*.

¹⁶³ Se under punkt 2.3.4: *Medienes påvirkning og materialisme*.

¹⁶⁴ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 12.

utsagnet stiller jeg meg bak. Å tilbe Gud forstår jeg som en primær del av det å være kirke. Dette er ikke noe som kan avskjæres som et ledd i å oppnå relevans overfor ungdom, slik vi diskuterte over, men et grunnleggende element i den kristne tro. Spørsmålet blir imidlertid hvordan man legger tilrette for dette i ungdomsarbeidet. Det er selvsagt ulike måter å gjøre dette på, også i en generasjonsmenighet. Flere steder hvor jeg har besøkt ungdomsarbeid i Den Norske Kirke, har det vært uten tilknytningspunkter til den øvrige menigheten. Samtidig har ungdomsarbeidet manglet særlig vektlegging av tilbedelse. Dette betyr at ungdommer mangler vesentlige elementer i det å bli en integrert del av den øvrige menigheten, samt å lære grunnleggende elementer i en kristen disippels liv.

Russel påpeker også viktigheten av tilbedelse i ungdomsarbeidet når han sier: *“The church’s main responsibility is to seek to attend to God ó who he is and how he is, and that this is almost so obvious as to be taken as read, but is passed over and taken for granted at our peril.”* Han mener vårt liv med Gud krever redskaper som gjør kommunikasjon med ham mulig. Gjennom bønn, sang og offentlig tilbedelse mener han derfor kirken er stedet hvor vi særlig gis slike redskaper, og hvor vi samtidig kan øve oss i å bruke dem. Russell påpeker derfor at det i gudstjenesten bør være et sted hvor man kan få tilbe på en måte som harmoniserer både kirkens og de unge kristnes kulturelle uttrykk.¹⁶⁵ Det Russell her sier er interessant. Fordi det her vektlegges at ungdommer nettopp skal ønskes velkommen inn i det øvrige gudstjenestefelleskapet. Måten dette her skjer er at man betoner unges kulturelle uttrykksformer. Dersom ungdommer skal tas på alvor, må man derfor tilby måter å tilbe på som gir gjenklang i unges liv og som gjør at de kan få utfolde seg i tilbedelse til Gud på måter de kjenner seg komfortable med. Man må her selvsagt skille mellom form og innhold og tilpasse dette henimot den resterende menigheten. Jeg tror unge mennesker trenger å inviteres med inn i planleggingen av gudstjenesten, slik at deres ønsker og behov for tilbedelsen kan få en stemme.

Graham Cray påpeker at det essensielle i dette handler om at kulturelt tilpasset musikk får uttrykk i tilbedelsen, fordi dette er med på å gi menigheten identitet.¹⁶⁶ Musikk er, som vi har sett, en særlig viktig brikke i unges liv.¹⁶⁷ Det finnes i dag en rekke artister som produserer kristen lovsangmusikk i ulike sjangre, og som appellerer til unge mennesker. Dette kan være

¹⁶⁵ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 107.

¹⁶⁶ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 12.

¹⁶⁷ Se under punkt 2.3.2: *Ungdomskultur*.

en viktig ressurs for at unge kan finne seg til rette i tilbedelsen, og la dette bli en nødvendig del av livene deres. Cray nevner videre bønn som et annet aspekt det er viktig å inkludere i et ungdomsarbeid som vektlegger tilbedelse. Dette mener han er fordi nettopp bønn er en vesentlig del av det personlige tros livet, og derfor viktig å lære tidlig.¹⁶⁸ Gjennom kreative former, som for eksempel bønnestasjoner eller bønnerom, lærer man å bruke fantasien og sansene, sier han. Jeg mener bønnelivet er en vesentlig del av en kristen disippels liv, og ikke minst et aspekt man bør legge vekt på i den kristne tilbedelsen. Det handler ikke om å ramse opp en mengde bønner, men å lære å be med tro, forestillingsevne og alle sanser.¹⁶⁹

3.2.4 Ungdomsarbeid stoler på Guds forvandlende kraft

Cray hevder at kristenlivet ikke bare handler om å tro på Gud, men å møte Gud og derigjennom bli forvandlet av ham. I dette trekker han frem Bibelens oppgave, nemlig å lede mennesker inn i den erfaringen som den lærer. Samtidig påpeker han at unge i dag trenger å erfare Den Hellige Ånds kraft.¹⁷⁰ Dette er et aspekt som jeg tror lett kan bli oversett i ungdomsarbeidet. Troen trenger å utvikles og erfares. Dette vektlegges også av Ian Mobsby som mener at en hovedutfordring i vår tid er å stille ørene våre inn på den rette frekvensen, slik at vi kan høre Guds stemme gjennom Den Hellige Ånd.¹⁷¹ Å erfare Gud i livet er en vesentlig del av trosutvikling og må derfor søkes og tas på alvor i ungdomsarbeidet. Hvordan kan dette legges til rette i ungdomsarbeidet, blir her en særlig utfordring.¹⁷²

Hallesby Norheim holder frem at det å leve som kristen innebærer en daglig dåp, hvor dåpen former oss og er modell for livet som kristen disippel. Han peker her på at Luther kaller dåpen for et klede, eller en drakt vi som kristne tar på oss hver dag. Hallesby Norheim trekker frem ord hentet fra Lutherø store katekisme hvor det påpekes at: *öI dåpen får vi nåde, Ånd og kraft, til å undertrykke det gamle mennesket, så det nye kan komme fram og bli sterkt.ö*¹⁷³ Dette er interessant fordi det legger vekt på en man da stadig får vende tilbake til dåpens nåde, og bruke denne til å starte med blanke ark. Jeg tror dette er et viktig element i forkynnelsen til ungdommer for at dette bibelske grunnprinsipp kan bli en grunnleggende del av deres daglige

¹⁶⁸ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 13.

¹⁶⁹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 13.

¹⁷⁰ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 13.

¹⁷¹ Ian Mobsby, *The becoming of G-d: What the trinitarian nature of God has to do with Church and a deep Spirituality for the Twenty First Century*, (YTC Press, 2008), introduction.

¹⁷² Se under punkt 4.4 *Utblick til en norsk kirkevirkelighet*.

¹⁷³ Hallesby Nordheim, *öHave you come here to play Jesus?,ö* 266.

liv med Gud. Russell hevder at det nettopp er i det daglige livet evangeliet har sin mest forvandlende kraft i møtet med den oppvoksende generasjon.¹⁷⁴ Han sier: *öFor this generation it is with the very stuff of this life that Christian faith needs to intersect. It is in the day-to-day round of relationships, work, school, family, habits, excess, desires, compulsions, money and health that the gospel has its obvious and most transformative connections.ö*Mobsby trekker frem lignende argumenatsjon når han sier: *öWe need to constantly Ædie to ourselvesøin order to be constantly Æborn againøin our walk with God. This is the walk of authentic Christian discipleship. If our strategy remains purely consumptive, then we will not experience the incredible depths of God.ö*¹⁷⁵ Mobsby argumenterer her, slik jeg forstår det, for at man i kristenlivet trenger stadig omvendelse bort fra ens egne tanker, ideer og perspektiver, fordi dette hindrer en i å oppleve Guds dybder og dimensjoner i livet. Jeg mener Gud har en plan med alle menneskers liv. Han ønsker derfor daglig omgang og nære relasjoner til hver kristen ungdom. Bare slik kan han forvandle liv med sin kraft, iverksette sin strategi i menneskers liv og gjøre mennesker til redskaper i hans hånd. Det daglige kristenlivet er en arena hvor Gud blir en vesentlig størrelse i unges liv og samtidig en vesentlig del av unge sitt trosliv.

Cray minner om at evangeliene kaller og utrustrer til tjeneste og misjon.¹⁷⁶ Dette er en vesentlig del av det å være en Jesu etterfølger.¹⁷⁷ På dette grunnlag mener han derfor at det er viktig at ungdommene selv får erfaringsgrunnlag å bygge troen på.¹⁷⁸ Som vi har sett, er det å bli sent ut med evangeliet nærmest å forstå som et mål med disippelgjøringsprosessen.¹⁷⁹ Jeg vil derfor hevde at det vil være svært viktig at unge mennesker tidlig får praktisere det å tjene, vitne og evangelisere til andre mennesker. Et ungdomsarbeid som søker å finne gode praktiske løsninger for dette vil bedre kunne utruste mennesker til tjeneste og misjon. Graham Cray, skriver: *öYouth ministry is less about ministering to young people and much more about equipping young people to exercise ministryö*. Ungdommene må altså selv få praktisere kristenlivet og ta ansvar for sitt eget åndelige liv. Det påpekes at dette vil kreve oppfølging og veiledning av den enkelte.¹⁸⁰ Hallesby Nordheim løfter frem viktigheten av Martin Lutherøs tankegods om at livet i Kristus handler om konkrete praksiser Jesus har knyttet løftet om sitt

¹⁷⁴ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 100.

¹⁷⁵ Ian Mobsby, *The becoming of G-d*, 96

¹⁷⁶ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 14.

¹⁷⁷ Se under punkt 2.1.2: *Disipler og apostler*.

¹⁷⁸ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 14.

¹⁷⁹ Se under punkt 2.1.2: *Disipler og apostler*

¹⁸⁰ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 13-14; Se under punkt 4.4: *Utblick til en norsk kirkevirkelighet*.

nærvær gjennom og som troen kan vokse gjennom. Disse er: Guds ord, dåpen, nattverden, nøklemakten, tjeneste, bønn, etterfølgelse av det hellige kors. Jeg vil presisere at unge mennesker trenger å lære disse praksisene å kjenne og slik de Jesus kan bli en nærværende del av livene deres og slik at troen på Kristus kan vokse. Hallesby Nordheim skriver at disse kjernepraksisene er sentrum både i kirkens og den enkelte kristnes liv.¹⁸¹

3.2.5 Ungdomsarbeid vektlegger at misjon er holistisk

Under dette punktet fremholdes det at holistisk misjon inneholder tre deler, evangelisering, helbredelse og tjeneste. Når det gjelder evangelisering blant unge mennesker påpeker Cray et viktig moment: *öYoung people are the best evangelists to young people, and equipping Christian young people with the skills to be witnesses to their friends is a core activityö*. Ungdommer tar steg i tro, og vokser som kristne når de deltar i holistisk misjon. De trenger derfor en arena hvor de kan øve seg på å be for hverandre, også om helbredelse.¹⁸²

3.2.6 Ungdomsarbeid er en langtidsprosess

Cray mener det viktigste ved ungdomsarbeid er å gjøre ungdommer til etterfølgere av Jesus Kristus på livstid, noe som innebærer at de finner frem til Hans frelsende favn, og gir seg selv til å arbeide for Guds rike. Han påpeker at i en tid som vår, hvor et økende antall unge i befolkningen ikke bryr seg om den kristne tro, vil målet være en langtidsprosess. Her trekker Cray frem *Ungdoms-Alpha* og *Ungdoms-Emmaus* som gode ressurser på veien mot målet.¹⁸³ Dette er skreddersydde kursopplegg som inneholder basisinformasjon om den kristne tro, og som vektlegger relevans overfor ungdom i dag.¹⁸⁴ Hansen påpeker at begge disse kursene forsøker å bygge på undervisning, samtale og sosialt felleskap.¹⁸⁵

Samtidig fremholdes det en bevisstgjøring av det symbiotiske forholdet mellom tro, tilhørighet og oppførsel i ungdomsarbeidet. Dette forstår jeg som at det innbyrdes forholdet mellom disse tre aspektene avhenger av hverandre samtidig som de alle er like viktig i denne

¹⁸¹ Hallesby Nordheim, *öHave you come here to play Jesus?ö* 263.

¹⁸² Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 14.

¹⁸³ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 14-16.

¹⁸⁴ <http://www.youthalpha.org/>; http://www.e-mmaus.org.uk/emm_main_section.asp?id=2294902

¹⁸⁵ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 108.

prosessen. Cray påpeker at troen trenger et sted å høre til, et sted hvor man kan vokse. Dette innebærer både et felleskap med kristne som forbilder, og et sted hvor man kan lære Gud bedre å kjenne.¹⁸⁶ Kristen tilbedelse er derfor et livsviktig element for en kristen disippel.¹⁸⁷

3.2.7 Ungdomsarbeid vektlegger viktigheten av disippelskap

Cray skriver her at det å vokse som kristne disipler og etterfølgere i vår tid er en særlig utfordring, og samtidig en meget påtrengende oppgave i vår forbrukerkultur. Han mener en viktig del av dette innebærer å reetablere forholdet mellom spiritualitet og etikk. Dette fordi unge mennesker i dag er forbrukere og beveger seg derfor fra det ene til det andre mens de konstruerer identiteten sin etter sitt eget forgodtbefinnende. Med andre ord vil det å være en kristen disippel langt fra være i tråd med idealet i forbrukerkulturen. Cray advarer mot å tenke at unge mennesker derfor bør skjermes fra kulturen, slik man gjorde tidligere.¹⁸⁸ I stedet mener han at det handler om å stole på at Gud beskytter dem i deres verden og hjelper dem til å leve i lyset, forvandlet av Gud blant deres egne. Cray skriver:

*What is needed is training in discernment ó teaching in discernment, by being with them in their world and helping them to see it through Christ's eyes and live it in Christ's way. Teaching programmes need to be based around real-life situations. They should begin with the situation, and go from there to the bible, at least as often as the other way round.*¹⁸⁹

Det argumenteres her for at unge mennesker må læres opp til å få innsikt, klarsyn og dømmekraft til å leve sine egne liv gjennom Kristi øyne. Hallesby Nordheim påpeker at det å leve som Jesu disippel både begynner og slutter med er et kall tilbake til Guds nåde, hvor man kan få hvile i Kristi verk. Likevel presiserer han at det samtidig innebærer arbeid og et liv i forsaking, hvor man legger av seg det som ikke er fra Gud og villig strekker frem hendene til Gud.¹⁹⁰

¹⁸⁶ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 16.

¹⁸⁷ Se under punkt 3.2.3: *Ungdomsarbeid vektlegger prioritering av tilbedelse*.

¹⁸⁸ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 16-17.

¹⁸⁹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 17.

¹⁹⁰ Hallesby Nordheim, *Have you come here to play Jesus?*, 270.

3.3 Oppsummering

Jeg innledet kapitlet med en gjennomgang av viktige elementer i den siste tids utvikling i den anglikanske kirke, en utvikling som har ført frem til en misjonal kirkeforståelse. Det søkes her å møte dagens kirkelige utfordringer med fornyende impulser og strategier som tar på alvor at kirken er sendt av Gud til verden.

Det ble her presentert en syvpunkts modell for ungdomsarbeidet i vår tid, hvor dagens utfordringer overfor unge mennesker er i fokus.¹⁹¹ Graham Cray hevder denne modellen representerer et nytt paradigme innen kirkens ungdomsarbeid. Jeg løfter så frem denne modellen gjennom en presentasjon av innholdselementene, samt noe av den diskusjon som har gjort seg gjeldende ved enkelte aspekter ved den. Modellen søkte å ta på alvor de implikasjoner kirken har når det gjelder å nå unge mennesker med evangeliet i dag, og gi dem et innhold i ungdomsarbeidet hvor de kan forvandles av evangeliet om Jesus Kristus, og lære å bli kristne medarbeidere i tjeneste for Gud. Hvorvidt modellen lykkes i dette eller ikke, henger enda i løse luften. Jeg vil derfor i det følgende vurdere modellen kritisk i henhold til tre vesentlige områder for dagens kirke. Dette er: disippelgjøring, misjonal kirkeforståelse og kontekstuelle utfordringer. Til slutt vil jeg ta for meg en applisering av modellen, og se hvordan et ungdomsarbeid basert på modellen til Cray kan fungere i en norsk kirkekontekst.

4.0 En kritisk vurdering av Crays modell

Jeg har nå presentert en modell som er regissert av Graham Cray for ungdomsarbeid i vår tid, samt diskutert noe av innholdet. Jeg beveger meg nå inn i oppgavens hoveddel. I det følgende vil jeg kritisk vurdere modellen som har blitt presentert, i henhold til tre viktige elementer i oppgaven: disippelgjøring, misjonal kirke og kontekstuelle forhold. De kontekstuelle forholdene vil jeg dele inn i to deler; henholdsvis norske ungdommer (4.3.1) og norsk kirkevirkelighet (4.3.2). Innholdet blir da som følger: *Er modellen egnet til å gjøre disipler?* (4.1), *Modellens sterke og svake sider i forhold til en misjonal kirkeforståelse* (4.2), *Er modellen egnet til dagens norske ungdommer i en norsk kirkevirkelighet* (4.3) Jeg synes videre det kunne være interessant å gjøre et lite utblikk, ved å applisere modellen til Cray inn i en norsk setting, noe som da kommer under punkt 4.4, *Utblikk til en norsk kirkevirkelighet*.

¹⁹¹ Se under punkt 4.3: *Ungdomsarbeid ó en ny modell for en ny tid*.

Alt dette vil jeg gjøre i med tanke på å svare på problemformuleringen i oppgaven: *Hvordan istandgjøre dagens norske ungdommer til å være Jesu Kristi disipler?*

4.1 Er modellen egnet til å gjøre disipler?

Jeg vil nå vurdere innholdet i modellen og samtidig evaluere om den er egnet til å skape disipler blant ungdommer i dag. Jeg vil derfor trekke frem de syv punktene i modellen, og betone sider som har relevans for disippelgjøring. Vi har sett at det å være en Jesu disippel innebærer å være lydige mot Jesu ord, samt delta i det oppdrag som er gitt av Jesus i misjonsbefalingen.¹⁹²

Modellen har vokst frem i en misjonale kirke. Disippelgjøring er her å forstå som en helt grunnleggende verdi:

*“A missionary church is active in calling people to faith in Jesus Christ, and it is equally committed to the development of a consistent Christian lifestyle appropriate to, but not withdrawn from, the culture or cultures in which it operates. It engages with culture, but also presents a counter-cultural challenge by its corporate life based on the world view and values of the gospel. It encourages the gifting and vocation of all people of God, and invests in the development of leaders. It is concerned for the transformation of individuals, as well as the transformation of communities.”*¹⁹³

Et av formålene med denne modellen er altså å skape etterfølgere av Jesus Kristus ved å utvikle en kristen livsstil, inkorporere evangeliets verdensbilde, oppmuntre den enkelte til å arbeide for Gud, utvikle ledere, videreutvikle gaver og forvandle den enkelte gjennom Guds forvandlende kraft. Jeg vil nå se om innholdselementene i modellen baner vei for de målene den her setter opp.

Det første som møter oss i modellen er det relasjonelle aspektet, noe jeg mener er særlig viktig dersom man skal disippelgjøre ungdom i dag. Vi har sett at relasjonelle aspekter har vesentlig verdi for norske ungdommer i dag.¹⁹⁴ Samtidig har vi også sett at Jesus la vekt på at hans 12 tolv disipler skulle engasjeres til å bygge personlige relasjoner til ham som skulle bli sterkere jo lenger disippelforholdet varte. Gjennom relasjonelt ungdomsarbeid kan det skapes slike relasjoner mellom ungdommer og kirken/ungdomsarbeideren, og derigjennom

¹⁹² Se under punkt 2.1: *Disippelgjøring i Bibelen*.

¹⁹³ Div, *öMission-shaped church*, 82.

¹⁹⁴ Se under punkt 2.3: *Ungdom i Norge i dag*.

forhåpentligvis til Kristus. Jeg vil her stoppe opp og fremheve den viktige rollen man har som kristent forbilde overfor ungdommer. Dette er en oppgave man må gjøre seg bevisst og ta på alvor. Som vi har sett, hevder Ove Conrad Hansen at verdiformidling gjennom holdninger og handlinger er en vesentlig oppgave i relasjonelt ungdomsarbeid i dag. Dette tror jeg så avgjort også er en grunnleggende oppgave i utfordringen vi har når det gjelder å gjøre disipler i dag. Disippelgjøring handler om at vi, som Kristi etterfølgere, er bevisste på hvordan vi lever livene våre. Jesus sa: *öFor det hjertet er fylt av, det sier munnen.ö*¹⁹⁵ Jesus la vekt på at disiplene skulle lære av ham, både hans lære holdning og liv. Bare slik kan vi følge i Jesu fotspor. En viktig del av disippelgjøring handler om en bevisstgjøring på at det vi fyller livene våre med, det er vi også opptatt av. Man må derfor forsøke å være tydelig på de etiske standarder og de verdier som er normative i evangeliet gjennom relasjonsbyggingsprosessen til unge mennesker. Bevisstgjøringen rundt dette anliggende, er vesentlig dersom man skal lykkes i disippelgjøringsprosessen av ungdommer. Sammenhengen mellom relasjonelt ungdomsarbeid og disippelgjøring kommer tydelig til uttrykk gjennom at Hansen, i det relasjonelle ungdomsarbeidet, vektlegger Jesu egen disippelopplæring av sine tolv nærmeste disipler.¹⁹⁶ Som vi vet, gir evangeliene oss en mengde interessante opplysninger om hvordan Jesus lærte opp disiplene. Det at modellen legger vekt på dette, åpenbarer for oss den sterke vektleggingen man har på disippelgjøring modellen. Et annet aspekt som bygger oppunder disippelgjøringsaspektet ved relasjonelt ungdomsarbeid er Griffiths påpekning av sterk personlig åndelighet i det relasjonelle møtet med ungdommer. Personlig åndelighet er en helt grunnleggende verdi i utviklingen av Jesu Kristi etterfølgere Kristus. Ved å søke Gud og ta han med i hverdagen vår, blir man formet av hans kjærlighet, fylt av hans kraft og styrke, til trøst, oppmuntring og veiledning i det daglige kristenliv. Slik kan det utvikles et sterkt personlig trosforhold til Kristus. Jesus sier: *öBli i meg, så blir jeg i dere. Slik som grenen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare hvis den blir på vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt hvis dere ikke blir i meg. Jeg er vintreet, dere er grenene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre.ö*¹⁹⁷ Relasjonelt ungdomsarbeid legger opp til, slik det kommer frem i modellen, at Jesus får slippe til i livene våre, å virke gjennom hans disipler slik at man kan bære frukt for ham i kjærlighet.

¹⁹⁵ Matt 12:34b.

¹⁹⁶ Hansen, öDisippelskap og etterfølgelse i NT,ö 239.

¹⁹⁷ Joh 15:4-5.

Det neste aspektet ved Crays modell er inkarnatorisk ungdomsarbeid. Dette handler, som vi har sett, om å ta på alvor den verden ungdommene lever og puster i. Dette er ikke bare interessant med tanke på å gjøre dem til disipler, jeg vil påpeke at det i vår tid vil være svært viktig. Det handler om å legge vinn på å utruste ungdommene slik at de kan leve som kristne disipler i sin verden. Dersom man ikke fokuserer på dette i disippelgjøringsprosessen, vil man ikke lykkes med å gjøre dem i stand til å være Jesu Kristi disipler. Det er her nemlig to viktige ledd ved disippelgjøring som kommer til syne ved inkarnatorisk ungdomsarbeid, nemlig opplæringsaspektet og det endegyldige målet for alle disipler; det misjonale oppdraget gitt oss av Jesus, å bli sendt ut som apostler for å gjøre nye disipler. Som vi har sett er det å være en apostel eller utsending en vesentlig del av det å være disippel. Det vil derfor være vesentlig at man vektlegger at de selv kan nå ut med evangeliet til andre i sine omgangskretser, slik modellen gjør gjennom inkarnatorisk ungdomsarbeid.

Jeg mener åndelig modning vil være viktig i disippelgjøring av ungdommer i dag. Vi har sett hvordan Jesus også fremhevet åndelige aspekter i opplæringen av sine disipler. Modellen legger vekt på nettopp dette i *prioritering av tilbedelse i ungdomsarbeidet*. Dette fremheves som viktig fordi vi trenger å lære oss å kommunisere med Gud.¹⁹⁸ Gjennom ulike former for tilbedelse, som for eksempel lovsang og bønn, lærer man å uttrykke seg personlig til Gud, samtidig som man øver seg i å sette ord på troen. Dette er et vesentlig ledd også i disippelgjøringsprosessen. Det ble påpekt i kapitlet, *disippelgjøring i Bibelen*, at dersom man skal kunne forkynne budskapet om Guds rike, noe som er en viktig del av det å være en disippel, må man fremfor alt søke Gud og leve i hans nærhet i hverdagen. Det påpekes i drøftelsen av modellens innholdselementer, at det kristne fellesskapet er et sted hvor man særlig kan lære å kommunisere med Gud.¹⁹⁹ Modellen legger tydelig vekt på viktigheten av at ungdommer i dag må få oppleve å kjenne seg hjemme i det kristne fellesskapet, og det presiseres at man må legge tilrette for tilbedelsesformer som spiller på lag med deres kultur. Det musikalske uttrykk i gudstjenesten er et viktig ledd i dette. Derfor påpekes det at unge menneskers kulturelle uttrykk må tilpasses og tas på alvor, også gjennom det musikalske ved tilbedelsen. Modellen gir her rom for det faktum at tilhørighet til det kristne fellesskapet, er en vesentlig brikke for at ungdom skal utvikle en kristen livsstil. Cray påpeker her, at det finnes i dag en rekke artister som produserer musikk laget for å tilbe Gud, i varierte musikalske

¹⁹⁸ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 107.

¹⁹⁹ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 12.

sjangre.²⁰⁰ Slik kan man derfor, gjennom dette, gi ungdommer en inngangsportale til et menighetsfelleskap hvor de kan tilbe Gud på en måte de selv kjenner seg komfortabel med. Et vesentlig middel i disippelgjøring av unge mennesker er at de skal finne sin plass i fellesskapet av troende. Dersom de ikke blir en vesentlig del av fellesskapet og føler eierskap til menigheten mister man et vesentlig grunnlag for å kunne istandgjøre dem til å bli disipler.

Det neste elementet i modellen handler om stole på Guds forvandlende kraft i ungdomsarbeidet. Under denne overskriften skjuler det seg en forståelse av at ungdommer trenger å utrustes gjennom ulike former for tjeneste. Man kan gjerne kalle dette for *tjenestebasert* ungdomsarbeid, eller *trospraksiser*. For at mennesker kan gjøres til etterfølgere av Jesus Kristus er nettopp dette en vital del i prosessen. Det handler både om å leve ut kristenlivet i hverdagen og samtidig å ha en funksjon som tjener menighetsfelleskapet. Tematikken rundt dette er hentet særlig fra Paulus første brev til korinterne kapittel tolv, hvor det påpekes at alle kristne er ment å tjene fellesskapet med ulike oppgaver. Samtidig har vi sett hvordan Jesu disipler utfordres til å leve ut Jesus lære, og etter hvert fikk del i den samme tjeneste som Jesus hadde. Dette element av disippelgjøringsprosessen gir modellen tydelig rom for her. Jeg tror det her vil være viktig at oppgavene tilpasses den enkeltes behov, ønsker og gaver, jf. 1. kor 12, enten det dreier seg om praktiske oppgaver eller oppgaver av pastoral eller diakonal art. En modell her er å etter hvert øke utfordringene i tjenesten slik at den enkelte får oppleve mestring og samtidig nye utfordringer, og slik sett også dynamikk, i sin modningsprosess. Det legges under dette punktet til rette for at unge mennesker gis muligheten til å ta steg i tro og samtidig oppleve mestring som kan den utvide den personlige trodimensjon og videre forankre den kristne troen i deres identitetsdannelse.

Ungdomsarbeid i vår tid legger vekt på evangelisering, tjeneste og helbredelse, noe som er et viktig anliggende under punktet, *ungdomsarbeid i dag vektlegger at misjon er holistisk*. Slik jeg ser det, sammenfaller dette i stor grad med det jeg kommenterte under *inkarnatorisk ungdomsarbeid*. En blanding mellom opplæring og praksis hører sammen i disippelgjøring av kristne. Dersom vi trekker frem den disippelgjøringsprosess Jesus praktiserte av sine nærmeste disipler, ser vi at de tre elementene, evangelisering, helbredelse og tjeneste henger nøye sammen. Vi ser også en utvikling som handler om at de først fungerer nærmest som tilskuere, for så å selv utføre evangelisering, helbredelse og tjeneste på ulike måter. Denne

²⁰⁰ Sudworth, Cray, Russell, Urwin, *Mission-shaped youth*, 12.

utviklingen synes som et viktig ledd i at de skal forberedes på en tjeneste etter Jesu bortgang.²⁰¹ Det er imidlertid slik at ikke alle nødvendigvis skal gjøre alt. Det handler her om å finne sine gaver og utrustes i de sidene som svarer til disse. Paulus skriver: *øI kirken har Gud for det første satt noen til apostler, for det andre profeter, for det tredje lærere. Noen har fått gaven å gjøre mektige gjerninger, andre har fått nådegaver til å helbrede, til å hjelpe, til å lede og til ulike slag tungetale.*²⁰²

Ungdomsarbeid er en langtidsprosess heter det i vår modell. Her kan vi istemme at også disippelgjøring er en langtidsprosess. Jeg tror det her ligger noe sammenfallende til grunn for forståelsen av *ungdomsarbeid* og *disippelgjøring*. Med dette mener jeg at ungdomsarbeidet er en langtidsprosess fordi det som er dets største hovedanliggende, å gjøre ungdommer til disipler, også er en langtidsprosess. Det kommer her tydelig frem at modellen ser disippelgjøring av ungdom som en grunnleggende verdi for hva en søker å oppnå. Som vi har sett ved gjennomgangen av modellen, handler dette punktet særlig om tro, tilhørighet og livsutfoldelse. Disse elementene er svært vesentlige i disippelgjøringsprosessen, noe som allerede har blitt påpekt ved drøftingen av *relasjonelt ungdomsarbeid* og *prioritering av tilbedelse*.

Til slutt i modellen kommer man så frem til det punktet som handler om disippelgjøring i dagens ungdomsarbeid. Min problemformulering tar for seg istandgjøring av Jesu Kristi disipler. Jeg vil derfor presisere at det finnes en rekke elementer som derfor medvirker til denne istandgjøringen, i modellen. Som vi har sett er dette punktet derfor definitivt ikke det eneste stedet hvor disippelgjøring direkte eller indirekte er et tema. Det fungerer likevel her som et viktig ledd i å understreke viktigheten av disippelgjøring av ungdom i dag.

4.1.2 Oppsummering

Jeg har nå forsøkt å vurdere innholdselementene i Crayø modell i henhold til om den er egnet til å gjøre disipler. Slik det fremkommer i gjennomgangen over, mener jeg modellen er godt egnet til å gjøre ungdommer til disipler. Den er konstruert for å ta ungdommer på alvor og samtidig legge sterk vekt på kirkens utfordringer i forhold til vår tids ungdommer.

Viktigheten av disippelgjøring i dagens ungdomsarbeid skinner derfor gjennom i alle ledd av

²⁰¹ Se under punkt 2.1.2: *Disipler og apostler*.

²⁰² 1.Kor 12:18.

modellens innhold. Dette har sammenheng med at disippelgjøring er en vesentlig del av en misjonar kirkeforståelse. Samtlige elementer i modellen kan medvirke til å gjøre unge mennesker til etterfølgere av Jesus Kristus, noe som også fremkommer ved at de aller fleste av dem kan knyttes direkte til eksempler fra Jesu disippelgjøring av sine tolv nærmeste disipler.

4.2 Modellens sterke og svake sider i forhold til en misjonar kirkeforståelse?

Jeg vil nå speile modellen i et annet lys. Dette innebærer å vurdere sterke og svake sider ved modellen i forhold til de føringer som ligger i en misjonar kirketenkning. Dette vil være vesentlig for den basis som er lagt for oppgaven, og som ble presentert under punkt 1.2, *bakgrunn/relevans/motivasjon*. Begrepet misjonar kirke er, som vi har sett, avgjørende for å forstå hva det innebærer å være kirke i vår tid.²⁰³ Vi har samtidig sett hvordan den anglikanske kirke har utviklet seg i denne retning. Jeg vil derfor her vurdere sterke og svake sider ved modellen i forhold til dette.

I en misjonar kirke er misjonsbefalingen sentral i de aktiviteter som drives på alle plan i menigheten. Det handler om å være sendt og å sende ut mennesker i misjon. Vi nevnte innledningsvis i denne oppgaven at, Tormod Engelsen, sier at en misjonar kirke er en menighet som kjennetegnes ved å være i misjon, av å være sendt og sende ut.²⁰⁴ En særlig styrke slik jeg ser det, er derfor at modellen synes å være kontaktsøkende. Dette kommer frem særlig gjennom det relasjonelle, hvor man søker å bygge relasjoner for å skape et trosutviklingsmiljø blant ungdommer. Denne tankegangen er basert på et vesentlig trinn i nyere misjonsstrategi. Det å etablere en viss kontakt/nærhet mellom sender og mottaker for at budskapet skal tillegges verdi. Dette betyr ikke at man motsetter seg det faktum at evangeliet har affeksjonsverdi i seg selv, men at man bygger på at troverdigheten til budskapet øker dersom man har et forhold til formidleren. Hvordan denne relasjonen så etableres, er derimot gjenstand for diskusjon, noe som også kommer tydelig frem ved gjennomgangen av modellens innholdselementer.²⁰⁵ Dette fordi modellen gir rom for ulike

²⁰³ Se under punkt 2.2: *Misjonar kirke*.

²⁰⁴ Engelsen, *Den misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør*, s. 70.

²⁰⁵ Se under punkt 3.2.1: *Ungdomsarbeid er relasjonelt*.

tolkninger og nyanser av hva som bør vektlegges for å skape disse vesentlige relasjonene i ungdomsarbeidet i dag.

Dette gir, som vi har sett ulike nyanser og derfor meningsutveksling. Det er neppe tvil om at relasjonsbygging alltid vil være konstruktivt i en kirke som ønsker å være misjonarisk. Å bruke tid sammen med dem man ønsker å nå med evangeliet om Jesus Kristus, er selvsagt en forutsetning for at man i det hele tatt kan lykkes. På den annen side mener jeg at det foreligger grenser for hvor nært man som ungdomsarbeider bør søke seg innpå ungdommer i deres daglige liv. Dette fordi jeg ser for meg at lederfunksjonen eller hyrdefunksjonen svekkes dersom man blir for opptatt av å være kompis med ungdommene. Ungdommer i dag trenger vokseninnflytelse i livene sine, voksne med evnen til å lytte.²⁰⁶ Derfor tror jeg det er viktig at man finner en balanse mellom det å være kompis på den ene siden, og leder på den andre.

Et positivt innsteg til et misjonarisk ungdomsarbeid er inkarnatorisk ungdomsarbeid. Her fremheves ungdommer som en særlig misjonsmark, og man tar i bruk misjonsstrategier. Tidlig i forrige århundre begynte man å ta i bruk vitenskaper som lingvistikk, antropologi og sosiologi for å lære andre kulturer å kjenne i startfasen av anerkjennelsen av missiologi som en egen teologisk disiplin.²⁰⁷ I en misjonarisk kirketenkning fremheves å bli kjent med, og ta på alvor den aktuelle konteksten ungdommer er lever i. Med dette mener jeg å finne ut hva ungdom i dag er opptatt av, hva de bruker tid på o.l, samt lære seg de kulturelle kodene og sjargongen som befinner seg i unge menneskers liv. Modellen viser at man er bevisst på utfordringene som ligger her, ved at den tar på alvor at ungdommer lever i en annen kulturell virkelighet. Å lære, forstå og respektere deres måte å se verden på er en vesentlig oppgave for å kunne lære dem evangeliet å kjenne.

Videre synes det klart at modellens anliggende anerkjenner viktigheten av å innlemme ungdommer i et tilbedende felleskap. Her presiseres det at ungdommer må få tilbe på en måte som harmoniserer med deres kulturelle uttrykksformer, men samtidig ikke overskygger kirkens. Det misjonale kommer her frem ved at man åpner for at den kontekstuelle skal få sette sitt preg på tilbedelsen. Fra et misjonarisk ståsted er dette svært positivt utviklingstrekk ved

²⁰⁶ Hansen, «Disippelskap og etterfølgelse i NT», s. 239.

²⁰⁷ Hans ó Jürgen Findeis, «Missiology», in: American Society of Missiology Series; No.24, *Dictionary of Mission: Theology, History, Perspectives*, (New York: Orbis Books, 1998), 300.

ungdomsarbeidet fordi det innbyr til et felleskap hvor ungdom kan føle seg sett, respektert og tatt på alvor.

Det misjonale aspektet kommer frem også ved det faktum at modellen markant vektlegger opptrening til at ungdommer selv skal bli en del av en misjonalt kirke. Gjennom at ungdommene selv får praktisere ulike deler av kristenlivet som evangelisering, tjeneste og helbredelse, settes de i stand til å tilegne seg flere sider ved misjon. Slik sett legger modellen opp til at man kan bli en del av en sluttet sirkel som legger vinn på å nå nye ungdommer med evangeliet, lære dem opp, for så og sende dem ut. Opplæringen her synes belagt av elementer som gjør dem i stand til å være misjonærer i deres egne kulturer og prege disse med Jesu kjærlighet. Modellen er derfor tydelig farget av Jesu kall i misjonsbefalingen.

Samtidig er det en styrke ved modellen at den synes å være bevisst på at gjennomføringen av de prosessene modellen søker å sette ut i live, er tidkrevende. Det krever tid og tålmodighet å lære seg konteksten å kjenne og tilpasse seg de koder og kommunikasjonsverktøy som situasjonen krever. Samtidig skal man forsøke å innlemme ungdommer i det tilbedende gudstjenestefellesskap og utruste dem til å leve sine liv i misjonstjeneste. Slikt krever en mengde tid, krefter og ressurser.

4.2.1 Oppsummering

Modellen for ungdomsarbeid i vår tid, som vi har presentert, har blitt til i en kirke hvor det ligger en misjonalt kirkeforståelse til grunn. Det kommer også frem i gjennomgangen over at det finnes en rekke misjonale sider ved den. Modellen legger til grunn at ungdomsarbeidet skal formes av handlinger og aktiviteter som preges av misjon. De særlige styrkene i forhold til dette er derfor at den forsøker å ta på alvor de misjonale utfordringene kirken har i vår tid overfor unge mennesker. Samtidig er det også tydelig at den søker utover for å nå nye ungdommer. Dette kommer frem gjennom et fokus på opplæring, utrustning og disippelgjøring, samt også utsending av ungdommer inn i sine egne ungdomskretser. En svakhet ved modellen er at den etterlater seg mange utfordringer i forhold til hvordan man skal gå frem i praksis. Etter å ha gjennomgått og drøftet deler av innholdet i den, sitter man igjen med en rekke spørsmål: Hvordan kan man bruke Jesus som forbilde i det relasjonelle ungdomsarbeidet? Hvordan skal man gå frem for å utruste ungdommer til å kunne tjene Gud i deres egen verden? Hvordan skal man presentere Jesus for *dagens* kulturelle

ungdomsvirkelighet, og som en levende frelser i *dagens* ungdommers liv? For at modellen kan bli brukt i praksis må den lett kunne appliseres til det virkelige liv. Likevel er det klart at modellen er ment å fungere som et metodisk redskap, og det er derfor naturlig at en praktisk anvendelse av den, byr på utfordringer. I punkt, 4.4, *utblikk til en norsk kirkevirkelighet*, vil jeg se hvordan modellen i praksis kan appliseres inn i en norsk kirkevirkelighet. Dette vil forhåpentligvis kunne gi noen svar på de spørsmål som måtte melde seg ved modellens gjennomgang.

4.3 Er modellen egnet til dagens norske ungdommer i en norsk kirkevirkelighet

Jeg vil nå vurdere om modellen er egnet til dagens norske ungdommer i en norsk kirkevirkelighet. Dette vil jeg dele i to ledd. Først vil jeg ta for meg en gjennomgang av modellens innholdselementer i forhold til en norsk ungdomskontekst. Deretter vil jeg ta for en evaluering som omhandler hvorvidt modellen passer inn i en norsk kirkevirkelighet.

4.3.1 Er modellen egnet til en norsk ungdomskontekst i vår tid?

Jeg vil i det følgende evaluere hvorvidt modellen tar på alvor den kontekst og særlig de livsfaser dagens unge mennesker lever i, og er en del av. Jeg vil vurdere dette på bakgrunn av de syv punktene i Crayø's modell.

Relasjonelt ungdomsarbeid er, som vi har sett, en viktig brikke både i henhold til disippelgjørende og misjonale aspekter. Samtidig vil jeg påstå at det også tar konteksten på alvor. En av de sterkeste grunnene til dette er at man, gjennom relasjonelt ungdomsarbeid, kan skape gode rollemodeller og påvirke ungdommer i deres individuelle formingsprosess. Vi har konstatert at ungdommer er åpne og søkende, på leting etter elementer de kan bygge sin identitet på.²⁰⁸ En frase man ofte hører, er at det er viktig å vinne mennesker for Jesus mens de enda er unge, før sinnet deres blir ugjennomtrengelig og mottageligheten for evangeliet svinner hen. Dette utsagnet plasseres nok under merkelappen, klisjé, hos de fleste av oss, men kanskje har det noe ved seg som er verdt å stanse opp ved. Vi vet at overgangen til voksenlivet er en sårbar tid for de fleste av oss. En tid preget av usikkerhet, utprøving av synspunkter og roller. Vi har sett hvordan Morten Holmqvist påpeker at det viktigste i valget

²⁰⁸ Se under punkt 2.3.1: *Ungdomstiden ó en overgangstid*.

av fritidsinteresser i ungdomstiden avhenger av om man kan være sammen med venner.²⁰⁹ Relasjoner som innebærer trygghet og tillit synes derfor som svært viktige stimuli for ungdommer i vår tid. Dette synes modellen å ivareta på en god måte, gjennom å hevde et relasjonelt innsteg til dagens ungdomsarbeid. Modellen viser at man er seg bevisst på ungdoms avhengighet av gode og trygge relasjoner i deres personlige utvikling. Trygghet er en viktig forutsetning for at det kan skapes tro, nettopp fordi det gjennom trygghet, kan etableres tillit, respekt og troverdighet. Et bevisst fokus på det relasjonelle i ungdomsarbeidet kan derfor bidra til å ta bort avstand, usikkerhet og skape et positivt forhold til kirken. I en tid som vår, hvor tilsutningen til kirken blant ungdom er laber, mener jeg det vil være essensielt å gjøre kirken til et sosialt sted hvor kristne holdninger og verdier kan slå rot i ungdommene. Dersom kirken skal ha noen som helst mulighet til å vinne frem med å skape disipler blant ungdommer, må kirken gjennom relasjonelt ungdomsarbeid skape anledninger til å påvirke individers verdier og normer. Evnene til å skape slike relasjoner fremheves derfor som essensielle i ungdomsarbeidet fordi man gjennom relasjonene former mennesker i deres identitet.

Jeg vil videre fremheve den delen av modellen som sier at ungdomsarbeid i dag er inkarnatorisk. Dette indikerer at modellen virkelig har til hensikt å gjøre konteksten til en vesentlig faktor i dagens ungdomsarbeid. Som det ble påpekt i gjennomgangen av modellen, åpnes det under dette punkt for at man kan benytte seg av kontekstuell teologi. Det vesentlige i dette, handler om å bryte gjennom kontekstuelle grenser ved å entre unge menneskers verden, hjelpe dem å finne Kristus der de er, for deretter å utruste dem til å fungere som Guds tjenere i deres egen kontekst. Det første punktet her, nemlig å entre deres verden og hjelpe dem å finne Kristus der de er, vil være vesentlig i dagens ungdomsarbeid. Vi har sett hvordan Holmqvist kom frem til at ungdommer i dag påstår de er lykkelige, mens faktum er at ganske mange av dem er ensomme og stresset. Jeg tror mange unge mennesker i dag opplever en indre uro over alle kommersielle stemmer som skriker etter deres oppmerksomhet, og som egentlig bare er ute etter pengene deres. Den materialistiske karusellen skaper egoisme, individualisme og kynisme gjennom en overbetoning av ytre stimuli. Det er derfor av stor viktighet at Kirken når inn til dem, i nettopp deres verden, og hjelper dem å finne Kristus der. Samtidig har fått konstatert det faktum at svært få norske ungdommer i dag er opptatt av Gud.

²⁰⁹ Morten Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 28.

Tematikken under punktet *misjon er holistisk* vektlegger det å utruste ungdommer gjennom evangelisering, helbredelse og tjeneste slik at de kan vitne for venner og kjente. Dette innebærer også, som inkarnatorisk ungdomsarbeid, at det er i deres egen kontekst de skal fungere som Kristi disipler. Igjen viser det seg at man søker å bevisstgjøre kirken på de særlige utfordringene som ligger ved de kontekstuelle sidene ved ungdomsarbeidet i dag.

Jeg vil også trekke frem at tematikken under punktet, *prioritering av tilbedelse*, tar i betraktning de kontekstuelle sidene ved ungdomsarbeidet. Her argumenteres det for at innholdet i tilbedelsen bør farges av unge menneskers kulturelle uttrykk, og slik forankre ungdommer som en vesentlig del av gudstjenestefellesskapet. Jeg tror dette vil være en viktig bidragsyter til at ungdommer vil finne seg til rette i feiringen av gudstjenesten. Hvordan dette så gjøres i praksis vil være en vesentlig utfordring for kirken i vår tid. En mulig løsning på dette skisseres i punkt 4.4, *Utblick til en norsk kirkevirkelighet*.

Det siste trinnet i modellen, vektlegger disippelskap i ungdomsarbeidet. En av grunnene til at dette er en særlig utfordring i dag, er det motsetningsfylte forholdet mellom kristne etiske normer på den ene siden og populærkulturens påvirkningskraft på den andre siden. Som vi så i innledningskapitlet utfordres unge mennesker i vår tid til selv å velge sine rollemodeller, og utforme identiteten i sine liv ut fra egne preferanserammer. I fraværet av allmenngyldige etiske standarder er det derfor lett at mediene og idealer fra konsumkulturen tar over som kilder til holdninger og verdier som preger unge menneskers liv. Det er derfor avgjørende at kirkens ungdomsarbeid søker å være tydelig i møte med unge mennesker og ta deres kontekstuelle situasjon på alvor. Dette innebærer å gi dem utrustning, i form av disippelgjøring, til å leve i lyset med blikket festet på Jesus i deres kontekstuelle virkelighet. Modellen viser her at den vektlegger dagens kontekstuelle utfordringer.

4.3.2 Er modellen egnet i en norsk kirkevirkelighet?

Jeg vil her vurdere hvorvidt modellen til Cray kan fungere inn i en norsk kirkevirkelighet. Jeg vil her ikke vurdere innholdselementene i modellen slik jeg har gjort over, men heller se på de misjonale forhold som ligger til grunn for kirken i England og Norge. Modellen har, som vi har sett, vokst frem på bakgrunn av en utvikling som har skjedd i en anglikansk kirkekontekst. Det er derfor ikke gitt at den kan fungere inn i en norsk kirkevirkelighet. Dette vil jeg nå undersøke i det følgende.

Det er interessant å legge merke til at det også i Norge skjer en utvikling med fornyende tiltak på menighetsfronten.²¹⁰ Kirkemøtet 2005 hevder at den norske kirke skal være en misjonerende kirke. Her sies det at Gud har sendt sin kirke til verden fordi han ønsker at alle skal få del i hans rike og forstå hva dette gir oss del i.²¹¹ Samtidig påpekes det i tidsskriftet, *öKirkeaktueltö*, at menighetsutvikling er et brennaktuelt tema i mange menigheter i Den Norske Kirke.²¹² Ove Conrad Hansen håper at det reformarbeidet som nå er under utarbeidelse i Den Norske Kirke vil gjøre det lettere for lokale menigheter til å nå yngre generasjoner med evangeliet og også kommunisere med kirkeuvante i lokalsamfunnet.²¹³ Jeg vil trekke frem kirkemøtets visjon for den norske kirke frem til 2014, hvor misjonale perspektiver blir vektlagt: *öI Kristus, nær livet ó en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirkeö*.²¹⁴ Hansen påpeker at det i senere tid, som et ledd i utviklingen i den norske kirke, har blitt plantet menigheter i regi av den norske kirke. I 2002 ble det opprettet et menighetsplantingsnettverk i regi av det norske misjonsselskap, som både har til hensikt å plante nye, samt utvikle etablerte menigheter.²¹⁵ Menighetsutvikling er blitt et brennaktuelt tema også i Den Norske Kirke.²¹⁶ Det er også interessant å nevne her at kirkemøtet nå har åpnet for forsøk med ikke-geografiske menigheter.²¹⁷ Et eksempel på dette er ByMenigheten ó Sandnes. Denne menigheten ble en del av Den Norske Kirke i 2006, som den første valgmenighet i vår kirke. Sognepresten i menigheten, Morgan Fjelde, påpeker til tidsskriftet, *Kirkeaktuelt: öDet er oppdraget vårt og grunnlaget for vår eksistens at vi er ein misjonal kyrkjelyd som vil nå vidare ut.ö* Samtidig presiseres det at menigheten er bygd opp av cellegrupper og legger blant annet stor vekt på en utfordrende gudstjeneste, nært felleskap i smågrupper og evangelisering.²¹⁸ Hansen slår fast at nybrottsarbeid, samt fornyende og utviklende impulser er like viktige i Norge som i England.²¹⁹ Dette må jeg si meg enig i. Det kan være lurt å ta lærdom av hverandre, og bygge en felles plattform basert på en grunnleggende misjonal strategi, i utarbeidelsen av modeller for ungdomsarbeidet.

²¹⁰ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 118.

²¹¹ Hans Austnaberg, *öNår forkynner vi? Fra ordforkynnelse til totalformidling,ö* i *Grensesprengende forkynnelse for ungdom: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*, (Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2009), 41.

²¹² *Kirkeaktuelt* nr. 3, september 2009, forside.

²¹³ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 118.

²¹⁴ <http://kirken.no/?event=doLink&famID=264>

²¹⁵ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 112.

²¹⁶ *Kirkeaktuelt* nr. 3, september 2009, forside

²¹⁷ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 112.

²¹⁸ *Kirkeaktuelt* nr. 3, september 2009, 6-7.

²¹⁹ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 113.

Hansen trekker videre frem at det finnes i dag en erkjennelse av en ny kirkevirkelighet for kirkene i hele Nord-Europa. Med noen innbyrdes forskjeller synes det å være en klar felles opplevelse av tilbakegang i samtlige kirker i dag. Samtidig bekrefter han at det finnes store forskjeller mellom anglikanske og nordiske kirker. Han påpeker at en særlig forskjell er at man i nordisk sammenheng har mennesker som fremdeles har en formell tilhørighet til kirken, mens dette ikke er tilfelle i CofE. Hansen avdekker både negative og positive sider ved dette. På den negative side kan statskirkesystemet sees på som et politisk maktsystem, og folkekirkeprinsippet som en kirke styrt av vindens stadig dreierende retning. På den positive side påpekes det at den brede kontaktflate man har til befolkningen i nordiske kirker, kan være en særlig mulighet å nå mennesker med evangeliet. Hansen påpeker videre at den utvikling og nytenkning som har gjort seg gjeldende i den anglikanske kirke, ikke bare er et resultat av kontekstuelle endringsprosesser, men er grunnleggende fundert på teologiske og missiologiske forhold. Her hevdes det at kirkens mål er å være et redskap i verden for Guds misjon, og det må derfor søkes en kontinuerlig bevissthet på sendelsesoppdraget og de skiftende kulturelle kontekster. Hansen trekker derfor frem at de endrede tankemønstre og den utviklingen som har gjort seg gjeldende i den anglikanske kirke er et resultat av et misjonal-ekklesiologisk inntog.²²⁰

Slik jeg ser det, er derfor spørsmålet om hvorvidt Crayø modell kan passe inn i en norsk kirkevirkelighet, et spørsmål om den norske kirkevirkelighet kan anerkjenne en modell for ungdomsarbeid som tar form i en misjonal-ekklesiologisk drakt, hvor misjonsbefalingen gjennomsyrrer strategier og tankemønstre for hvordan man vil gå frem. Viktigere enn de kontekstuelle nyanseforskjeller som befinner seg landene imellom, er derfor de teologiske føringene som fungerer som grunnleggende base for menighetslivet. Jeg vil hevde at modellen til Cray, er av universell karakter for kirken i vår tid, og derfor også har aktualitet, relevans og overføringsverdi inn i en norsk kirkevirkelighet, særlig på bakgrunn av den siste tids utvikling i Den Norske Kirke.

4.3.3 Oppsummering

Det fremkommer tydelig at også den kontekstuelle delen av dagens ungdomsarbeid tas på alvor i modellen til Graham Cray. I flere av trinnene finnes det innhold som vektlegger viktigheten av å etablere den kristne troen som en vesentlig del av unge menneskers identitet.

²²⁰ Hansen, *Et godt tre bærer god frukt*, 67.

Dette kommer særlig til syne i det relasjonelle, gjennom å skape nærhet, trygghet og gode rollemodeller for å åpne for trosutvikling. Samtidig ser vi det samme ved de aspektene som handler om å møte mennesker i deres verden, for så å utruste dem til å møte andre med evangeliet i sine egne kulturer. Her tas det på alvor at ungdommene er en del av konsumkultur som fremhever individualisme og kynisme. Dette er nærmest en gjennomgående tematikk i hele modellen, noe som viser hvor sterkt det kontekstuelle aspektet fremheves i vår tids ungdomsarbeidsparadigme. Samtidig legges det vekt på at ungdommer utrustes til å stå imot påvirkning fra de populærkulturelle, identitetsskapende elementer.

Modellen til Cray har vokst frem i en anglikansk kirkevirkelighet. Jeg spør derfor om den vil kunne passe inn i Den Norske Kirke. Det kommer frem her at det i dag finnes en erkjennelse av en ny kirkevirkelighet for kirkene i hele Nord-Europa, med tilbakegang i oppslutning i gudstjenestelivet. Det er her interessant å merke seg at den misjonale forankringen i kirkens forståelse av hva det vil si å være kirke, ikke bare er et tema i den anglikanske kirke.

Det skjer nemlig også en mengde spennende menighetsfornyende tiltak i Den Norske Kirke som peker fremover mot en misjonal ekklesiologisk forankring. Flere menigheter søker misjonale impulser og innholdselementer i menighetsarbeidet. Utviklingen i den anglikanske kirke som modellen til Cray har blitt til i, kan også sies å være et resultat av en slik utvikling mot en misjonal kirkeforståelse. De to kirkene kan derfor, med samme forståelse for hva det vil si å være kirke, dra nytte av lærdom fra hverandre. Slik sett representerer modellen til Cray et nyttig redskap for den norske kirke i ungdomsarbeidet. Jeg vil derfor hevde at modellen er godt egnet inn i en norsk kirkevirkelighet.

4.4 Utblikk til en norsk kirkevirkelighet

Det kan være interessant å gjøre et utblikk og se hvordan Cray's modell kan appliseres inn i en norsk kirkevirkelighet. I det følgende vil jeg derfor vektlegge istandgjøring av dagens norske ungdommer til å bli Jesu Kristi disipler i en misjonal kirke, ved hjelp av Cray's modell.

En mulig løsning når det gjelder å bygge relasjoner til ungdommene, er å skape arenaer hvor de kan aktiveres i tråd med egne fritidsinteresser. Formålet er her å skape et trosutviklende miljø basert på at ungdommene, gjennom de aktivitetene man tilbyr, kan føle seg hjemme i kirken og samtidig knytte relasjoner til ungdomsarbeiderne. Det å skape sosiale rom hvor

ungdommer trives og lett kan invitere med venner og kjente, vil være en vesentlig del av ungdomsarbeidet i dag. Som vi har sett, utgjør venner den viktigste faktoren for ungdommers valg av fritidsaktiviteter. Bogafjell menighet i Sandnes kommune tilbyr interessegrupper hvor ungdommene kan få utfolde seg gjennom dans, drama, musikk, idrett. Dette er et ledd i ungdomsarbeidet som inviterer alle ungdommer i en aldersbestemt gruppe til å delta. Fokuset her er nettopp å kunne tilby ungdommer et bredt spekter av interesseområder hvor felles aktivitet knytter relasjoner og vennskap. Organisasjonen, Kristen Idrettskontakt (Krik) har virkelig klart å etablere seg på norsk jord. Krik er et konsept som fokuserer på idrettsaktiviteter samt en kristen livsstil. Flere menigheter i Den Norske Kirke tilbyr i dag Krik konseptet som en del av ungdomsarbeidet eller konfirmantarbeidet. Dette mener jeg er en svært positiv utvikling.

Likevel sier det seg selv at ungdomsarbeidet ikke bare kan bestå av en sosial happening med fokus på ulike aktiviteter. Dersom man har til hensikt å disippelgjøre ungdommer, må det derfor samtidig skapes en betydelig arena med åndelig innhold. Dette kan selvsagt gjøres på en rekke måter, og flere løsninger kan tenkes å bidra i forhold til vår målsetting. På generelt grunnlag tror jeg det vil være virkningsfullt å bygge aktivitetsdelen og den åndelige delen sammen, slik at de kan fungere som utfyllende elementer i et helhetlig ungdomsarbeidskonsept. En mulighet er at aktivitetsgruppene avløses av cellegrupper for ungdom. En cellegruppe fungerer her som et mindre felleskap hvor ungdommenes liv søkes å møte Jesus som en levende frelser. Det er her viktig at man bruker tid til å lytte til ungdommene og gi rom for deres livsverden. Samtidig må det søkes en samhandling mellom det bibelske materialet og den kulturen ungdommene lever i. Bibelen kan her fungere som en tolkningshorisont i møtet med de utfordringene som er aktuelle i unge menneskers hverdagsliv. Dette innebærer at man her søker å bygge relasjoner til den enkelte, lytte til den enkelte og ta på alvor de interesser, problemer og utfordringer man måtte ha. Et ledd i dette som kan vise seg å være virkningsfull, er at ungdomsarbeideren søker å bygge relasjoner til ungdommer også utenfor kirkens rom, oppsøke steder hvor ungdom oppholder seg og vise interesse for dem og det de er opptatt av. Slik kan man blant annet bli bedre kjent med den kulturen unge mennesker lever i og er en del av, og bruke dette til å speile i en bibelsk tolkningsmodell i forkynnelse og samtale.

En cellegruppe må søke å legge til grunn en utvikling av de holdninger og verdier som er kristent disippelskap verdig. Et tips her er å kunne komme med konkrete konstruktive bidrag

inn i ungdommenes liv til hvordan de kan leve som disipler i hverdagen. En vesentlig del av en ungdomsarbeids oppgave er forholdet mellom ord og handling. Vi har sett at modellen til Cray legger sterk vekt på å ta i bruk ulike former for trospraksiser. Å leve ut evangeliet er et disippelgjørings og modningsaspekt. Dette kan også selvsagt organiseres på ulike måter. Et forslag her er å legge til rette for ulike tjenestegrupper som kan relateres til deler av menighetslivet eller lokalmiljøet. Holmqvist skriver at kirkens misjonale utfordringene i aller høyeste grad også er av diakonal karakter utenfor kirkens vegger.²²¹ Det er derfor viktig å søke ut i lokalmiljøet for å se hva man kan bidra med av oppgaver som tjener samfunnet og medmennesker. La gjerne ungdommene selv få være med å velge ut og bestemme hvilke oppgaver de ser som aktuelle og som sammenfaller med deres gaver. Slik sett kan man sammenføre det å ta på alvor de misjonale utfordringer med å leve ut evangeliet i praksis. Vi har sett at det siste leddet her utgjør en viktig del av innholdet i Crayø modell, særlig i henhold til disippelgjøringsoppgaven av unge mennesker i vår tid.

Det tjenestebaserte ungdomsarbeidet bør også vende innover i menighetsfelleskapet. En misjonale kirke er avhengig av ressurser blant menighetsmedlemmene for å kunne fungere i tråd med visjoner og målsettinger som ligger i dette. Det finnes derfor en rekke tjenester man kan bidra med i en slik menighet, både store og små, hvor alle vil være like viktige. Hvilke oppgaver dette er, vil selvsagt variere noe fra menighet til menighet og avhenge av den enkelte menighets beliggenhet, profil og størrelse. Det kan være alt fra å sette på kaffe og styre lyd, til å være møtevert eller ha forbedertjeneste. En vektlegging av at menigheten søker å leve ut de tanker om nådegaver som Paulus legger frem i første korinterbrev kapittel tolv. Jeg anser det som viktig at ungdommene er med og bidrar i dette, slik at de kan få oppleve mestring og utvikling. En god løsning kan være at ungdommene organiseres inn i ulike tjenestegrupper og bytter på å ha ansvar i gudstjenesten. Det som jeg tror vil være vesentlig i forhold til at hver og en skal kunne utvikle en tilhørighet, er at hver enkelt ungdom blir sett og verdsatt i de tjenestene de har. Samtidig vil det selvsagt være avgjørende å være i en dialog med ungdommene i forhold til hvilke oppgaver de ønsker å ha, og samtidig ta i betraktning hvor hver enkelt har sine nådegaver, slik at disse kan utvikles. Dette vil nødvendigvis innbefatte at man har brukt tid til relasjonsbygging med hver enkelt av ungdommene i menigheten.

²²¹ Holmqvist, *Jeg tror jeg er lykkelig...*, 141.

En vesentlig del av et relasjonelt ungdomsarbeid som har mål av seg å skape kristne disipler vil være å bli kjent med hver enkelt ungdoms sterke og svake sider, søke å finne deres gaver og utfordre dem på dette i tjenesten som en Kristi disippel. En mulighet som kan bidra positivt i flere aspekter ved et ungdomsarbeid, er å knytte en voksen i menigheten til hver enkelt, eller grupper av ungdommene som veileder eller mentor. På denne måten tar man hver enkelt ungdom på alvor og har mulighet for å hjelpe dem i konkrete utfordringer i kristenlivet med tips, råd, bønner og relevante bibelord. Slik kan det også tjene til en hjelp i deres åndelige liv, og hjelpe dem i deres utvikling som kristne disipler. Et annet element som kan bidra positivt ved dette konseptet, er at det dannes nære relasjoner mellom generasjonene i menigheten, og slik sett muligens en sterkere tilhørighetsopplevelse for ungdommene. Samtidig vil en modell som innehar en veileder eller mentor i ungdomsarbeidet fremme gode rollemodeller for hvordan ungdommene kan leve livene sine i forhold til holdninger og handlinger. Vi har tidligere i oppgaven påpekt av ungdommer trenger voksne rollemodeller som kan lytte til dem og ta deres liv på alvor. For at ungdommene skal kunne utrustes til å være kristne disipler i sine egne omgangskretser må de derfor kunne ta steg i tro. Personlig oppfølging av voksne ledere vil derfor kunne bidra positivt når det gjelder å istandsette ungdommer til å fungere som kristne disipler.

Å finne seg til rette med foruttrykket er utfordrende for dagens ungdommer i mange norske kirker i dag. Vi vet også at Cray vektlegger i sin modell at ungdommer skal innlemmes som en vesentlig del av gudstjenestefelleskapet. I dette vil det derfor være vesentlig, mener han, at de får leve ut de uttrykksformer som svarer til deres kultur, men samtidig ikke gjøre rovdraft på kirkens egen. Jeg mener her at en kirke som søker å være misjonar og samtidig ta disippelgjøring av unge mennesker på alvor, også må kunne la ungdommer få slippe til i tilbedelsen med sine kulturelle uttrykksformer. Tilbedelsen er personlig og ulike varianter av tilbedelse trengs for å stimulere ulike typer mennesker og kulturer. Å ha takhøyde og praktisere en viss romslighet når det gjelder å tillate for eksempel instrumenter utover orgel, og gjerne dans og drama i gudstjenesten, mener jeg vil komplimentere tilbedelsen og kunne berøre flere mennesker typer mennesker. Jeg mener kirken har et stort ansvar når det gjelder å fremelske uttrykks-elementer som gjør at flere mennesker kan oppleve å kjenne seg hjemme i gudstjenesten, særlig gjelder dette unge mennesker.

Jeg nevnte tidligere at man kunne dele ungdommer i aktivitetsgrupper etter interesser, ønsker og gaver. Disse kan brukes også brukes på en positiv måte inn i tilbedelsen i

gudstjenestefelleskapet. Slik kan man også legge vekt at ungdommenes egen kulturelle virkelighet tas på alvor idet man søker at de selv finner måter å tilbe på som gir utløp for deres autentiske kulturelle uttrykk. Jeg tror norske menigheter har mye å vinne på at unge mennesker får være med å utforme gudstjenesten og sette sitt preg tilbedelsen. Dette vil gi dem et eierforhold til fellesskapet og tjene til at de ønsker å investere mer engasjement til menighetslivet. Dette vil gjøre at ungdommer kan få utvikle seg som Jesu Kristi disipler.

4.4.1 Oppsummering

Jeg har nå gjort et utblikk og tatt for meg en mulig applisering av Crays modell inn i en norsk kirkevirkelighet. Vi har sett at trinnene i modellen her blir brukt til å iverksette aktivitetsgrupper, veiledning, cellegrupper og tjenestebasert ungdomsarbeid. Sammen er målet at disse skal føre frem til at ungdommene gjøres til disipler og utvikler en kristen identitet. Dette innebærer å gi dem en forståelse av hvordan man kan bruke Skriften til å tolke dagens utfordringer og hverdagsligheter, og innlemme dem i det øvrige menighetsfelleskap hvor det vektlegges at de selv skal få sette preg på tilbedelsen.

5.0 Konklusjon

Jeg har i denne oppgaven spurt hvordan man kan istandgjøre norske ungdommer til å bli Jesu Kristi disipler. Til hjelp med å svare på dette har jeg tatt for meg en modell for ungdomsarbeid i vår tid, ved den anglikanske biskopen Graham Cray, og gjort en kritisk vurdering av denne. Jeg har brukt litteratur som jeg mener har vært relevant i så måte, samtidig som jeg har lagt vekt på å forme oppgavens innhold slik at vesentlige aspekter ved problemformuleringen har komt frem, og blitt kastet lys over.

I bakgrunnskapitlet, ble tre særlige områder lagt frem. Vi fikk her se hvordan disippelgjøring i Bibelen har vesentlig relevans for hvordan man skal gå frem i disippelgjøring i dag. Jesu tolv disipler fulgte i hans fotspor og fikk opplæring gjennom den tjeneste Jesus selv gjorde, og som de selv også fikk delta i. Det å være en Jesu disippel innebærer både å være lydig mot Jesu ord, samt delta i det oppdrag som er gitt av Jesus i misjonsbefalingen. Videre så vi hvordan idealet om å være en misjonal kirke har vokst ut av den teologiske forståelsen, *Missio Dei*, som har gitt nye grunnleggende tanker for hva det vil si å være kirke. Disse føringene

vektlegger særlig at misjon skal gjennomsyre alle handlinger og aktiviteter i hver enkelt menighet. Så tok jeg for meg de kontekstuelle utfordringene ved problemformuleringen, altså ungdom i Norge i dag. Her fant jeg at ungdommer generelt befinner seg på et stadiet i livet hvor de skal skape sin egen identitet. En vesentlig del er altså å finne frem til holdninger og verdier som man skal bygge livet sitt rundt. Ungdomskulturen preges av kommunikasjonsteknologi som endrer sosiale mønstre. Her er særlig venner og familie viktig for valg av interesseområder. Samtidig har internett og andre massemedier har overtatt rollen som tilbyder av holdninger og verdier og preger dem i deres identitetsdannelse. Ungdommer i dag finner religion irrelevant og bryr seg lite om Gud.

I kapittel tre tok jeg for meg en presentasjon av en syvpunkts modell for ungdomsarbeid i vår tid, samt diskuterte noen av innholdselementene i den. Modellen ble til i en anglikansk kirkekontekst hvor det ligger til grunn en misjonar forståelse for hva det vil si å være kirke. Graham Cray som står bak modellen, hevder den representerer et nytt paradigme innen kirkens ungdomsarbeid. Modellen søker også å ta på alvor de implikasjoner kirken har når det gjelder å nå unge mennesker med *ödet glade budskapö* i dag, og gi dem et innhold i ungdomsarbeidet hvor de kan forvandles av Gud, og lære å bli kristne medarbeidere i tjeneste for Ham.

I hoveddelen av oppgaven har jeg lagt vekt på å foreta en kritisk vurdering av modellen til Cray, i henhold til tre vesentlige aspekter ved problemformuleringen: disippelgjøring, misjonar kirke og kontekstuelle forhold. I det første aspektet her finner jeg at modellen er godt egnet til å gjøre ungdommer til disipler. Den er konstruert for å ta ungdommer på alvor og legger samtidig sterk vekt på kirkens utfordringer i forhold til vår tids ungdommer. Viktigheten av disippelgjøring i dagens ungdomsarbeid skinner gjennom i alle ledd av modellens innhold og samtlige elementer i modellen kan medvirke til å gjøre unge mennesker til etterfølgere av Jesus Kristus. I neste ledd av den kritiske vurderingen, ser jeg på sterke og svake sider ved modellen i forhold til en misjonar kirkeforståelse. De særlige styrkene her at modellen tar på alvor de misjonale utfordringene kirken har i vår tid, overfor unge mennesker. Samtidig som den legger til grunn en tydelig søken etter å nå nye ungdommer. Dette kommer frem gjennom et fokus på opplæring, utrustning og disippelgjøring, samt også utsending av ungdommer inn i sine egne ungdomskretser. En svakhet ved modellen er at den etterlater seg mange utfordringer i forhold til hvordan man skal gå frem i praksis. Videre så jeg på kontekstuelle forhold ved modellen. Først spurte jeg om modellen er egnet til norske

ungdommer i vår tid. Her fant jeg at flere av trinnene i modellen vektlegger viktigheten av å etablere den kristne troen som en vesentlig del av unge menneskers identitet. Det tas på alvor at ungdommene er en del av en konsumkultur som fremhever individualisme og kynisme. Samtidig legges det vekt på at ungdommer må utrustes til å stå imot påvirkning fra populærkulturelle, identitetsskapende elementer. Deretter spurte jeg om modellen egnet seg i en norsk kirkevirkelighet. Det kom her frem, at en misjonale forankring for kirken ikke bare er et tema i den anglikanske kirke, det skjer også en mengde spennende menighetsfornyende tiltak i Den Norske Kirke. Flere menigheter søker misjonale impulser og innholdselementer i menighetsarbeidet. De to kirkene kan derfor, med samme forståelse for hva det vil si å være kirke, dra nytte av lærdom fra hverandre. Modellen til Cray fremkommer i dette lys som godt egnet inn i en norsk kirkevirkelighet. Til sist i dette kapitlet, presenterte jeg et utblikk til en norsk kirkevirkelighet. Her vektlegges nettopp å gjøre dagens norske ungdommer til Jesu Kristi disipler i en misjonale kirke, ved bruk av modellen til Cray. Dette impliserer aktivitetsgrupper, veiledning, cellegrupper og tjenestebasert ungdomsarbeid, som grunnlag for å gjøre unge mennesker til Jesu disipler i deres hverdagsliv. Særlig viktig er det også å gi dem grundig oppfølging, samt innlemme dem i det øvrige menighetsfelleskap hvor det vektlegges at de selv skal få sette preg på tilbedelsen.

Min vurdering av modellen til Cray for ungdomsarbeid i vår tid, er at den fungerer godt som redskap til å istandgjøre dagens norske ungdommer til å bli Jesu Kristi disipler. Kirken har i vår tid en rekke utfordringer overfor unge mennesker. I fraværet av allmenngyldige etiske standarder hvor mediale krefter påvirker dem i små og store livsspørsmål, trenger man å konstruere rammer for et ungdomsarbeid som tar på alvor å gjøre ungdommer til sanne etterfølgere av Jesus Kristus. Dette mener jeg modellen til Cray kan bidra med på en svært tilfredsstillende måte.

Bibliografi

Forside, illustrasjonsfoto:

http://images.google.no/imgres?imgurl=http://www.santiebeati.it/immagini/Original/29950/29950H.JPG&imgrefurl=http://www.katolsk.no/biografi/albertst.htm&usg=__pP-7kXBbCTU-pecdIGRo-teBksI=&h=412&w=320&sz=40&hl=no&start=5&um=1&tbnid=jGSHg4tyQm3D-M:&tbnh=125&tbnw=97&prev=/images%3Fq%3Disippel%26hl%3Dno%26sa%3DN%26um%3D1

Publiserte kilder:

Austnaberg, Hans. «Når forkynner vi? Fra ordforkynnelse til totalformidling.» I *Grensesprengende: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*. Sidene 33-49. Redigert av Hans Austnaberg og Bård Mæland. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2009.

Bo Giertz, Forklaringer til Det Nye Testamente: Evangeliene etter Matteus, Markus og Lukas, Oslo: Lunde Forlag, 2004, 143-144

Bosch, David J. *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*. New York, Orbis Books, 1991

Brunstad, Paul Otto. *Ungdom og livstolkning: En studie av ungemenneskers tro og fremtidsforventninger*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 1998.

Cray, Graham. *Postmodern Culture and youth discipleship: Commitment or looking cool?* Cambridge: Grove Books limited, 1998.

Cray Graham . Moira Astin, John Clark, Lyle Dennen, Damian Feeney, m.fl. *Mission- Shaped church: Church planting and fresh expressions of church in a changing context*. London: Church House Publishing, 2004

Engelsviken, Tormod og Sannes, Kjell Olav (red.) *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*. Trondheim: Tapir Norsk Forlag, 2004

Hansen, Ove Conrad. Disippelskap og etterfølgelse i NT: Relevans for forkynnelse og kristent arbeid blant unge i dag. I *Grensesprengende: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*. Sidene 227-245. Redigert av Hans Austnaberg og Bård Mæland. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2009.

Hansen, Ove Conrad. *Et godt tre bærer god frukt: Visjoner og strategier for utvikling og vekst i lokale menigheter*. Oslo: Luther Forlag, 2007.

Hansen, Ove Conrad. Fra vedlikehold til misjon. Noen perspektiver på menighetsfornyelse og menighetsutvikling i England. *Halvårsskrift for praktisk Teologi 2/2004*: 26-35.

Ellingsen, Egil Elling. Hva inviterer vi unge mennesker til å være med på? I *Grensesprengende: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*. Sidene 157-169. Redigert av Hans Austnaberg og Bård Mæland. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2009.

Engelsviken, Tormod. Den misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør. I *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*. Sidene 69-93. Redigert av Tormod Engelsviken og Kjell Olav Sannes. Trondheim: Tapir Forlag, 2004.

Francis, Leslie, David Lankshear, Clare Williamsen, Mandy Robins. *Youth A Part, Young people and the church*. London: Church House Publishing, 1996.

Giertz, Bo *Forklaringer til Det Nye Testamente Første del: Evangeliene etter Matteus, Markus og Lukas*. Oslo: Lunde Forlag, 2004)

Gilbrant, Toralf, ed. *Norsk Studiebibel: Med forklaringer og kommentarer*. Nesbyen: Bibelforlaget AS, 1998.

Griffiths, Steve. "The importance of brief encounters: Jesus as model." I *Grensesprengende: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*. Sidene 245-247. Redigert av Hans Austnaberg og Bård Mæland. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2009.

Guder, Darrell L. (Ed.). *Missional Church: A vision for the sending of the church in North America*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, 1998.

Hegstad, Harald. *Ekklesiologi mellom teori og praksis*, i Teologi for kirken: Festskrift til professor dr. theol. Torleiv Austad på 65 års dage, Oslo 2002, 171.

Holmqvist, Morten. "Subkultur og kristent ungdomsarbeid ó grensesprengende kulturmøte." I *Grensesprengende: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*. Sidene 205-215. Redigert av Hans Austnaberg og Bård Mæland. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2009.

Holmqvist, Morten. *Jeg tror jeg er lykkelig : Ung tro og hverdag*. Oslo: Kloster Forlag, 2007.

Jørgensen, Knud. "Trenger kirken omvendelse? På vei mot en misjonale ekklesiologi." I *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*. Sidene 51-69. Redigert av Tormod Engelsviken og Kjell Olav Sannes. Trondheim: Tapir Forlag, 2004.

Kvalbein, Hans. *Fortolkning til Matteusevangeliet*. Bind II. Oslo: Luther Forlag, 1998.

Mobsby, Ian. *The becoming of G-d: What the trinitarian nature of God has to do with Church and a deep Spirituality for the Twenty First Century*. YTC Press, 2008.

Nordheim, Bård Eirik Hallesby. "Have you come here to play Jesus? Å forkynna Jesus som førebilete." I *Grensesprengende: Forkynnelse for ungdom 15-18 år*. Sidene 257-275. Redigert av Hans Austnaberg og Bård Mæland. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2009.

Mueller, Walt. *Engaging the soul of youth culture: Bridging Teen Worldviews and Christian Truth*. Illinois: IVP Books, 2006.

Mueller, Walt. *Youth Culture 101*. Grand Rapids: Youth Specialities, 2007.

Müller, Karl, Theo Sundermaeier, Stephen B. Bevans, Richard H. Bliese (ed.). *Dictionary of Mission: Theology, History, Perspectives*. American Society of Missiology Series; No.24. New York: Orbis Books, 1998

Rivers, Robert S., *From Maintenance to Mission: Evangelization and the Revitalization of the Parish*. New Jersey: Paulist Press, 2005.

Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Paul Franklyn (Ed.) m.fl. *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: A-C, volume 2*. Nashville: Abingdon Press, 2006.

Sakenfeld, Katharine Doob, Samuel E. Balentine, Kah-Jin Jeffrey Kuan, Eileen Schuller, Heather R. McMurray (Ed.) m.fl. *The New Interpreter's Dictionary of the Bible: D-H, volume 2*. Nashville: Abingdon Press, 2007.

Sannes, Kjell Olav. *Kirken i bevegelse med et oppdrag. I Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*. Sidene 31-51. Redigert av Tormod Engelsen og Kjell Olav Sannes. Trondheim: Tapir Forlag, 2004.

Savage, Sara Collins-Mayo, Bob Mayo, Graham Cray. *Making sense of Generation Y: The world view of 15-25 year-olds*. London: Church House Publishing, 2006.

Sudworth, Tim, Graham Cray, Chris Russell, Lindsay Urwin. *Mission-shaped youth: Rethinking young people and church*. London: Church House Publishing, 2007.

Ward, Pete. *God at the Mall: Youth ministry that meets kids where they are at*. London: Hendricson Publishers, 2001.

Ward, Pete. *Youthwork and the mission of God*. London: SPCK, 1997.

Tidsskrift:

Kirkeaktuelt, nr 3. september 2009.

Internett:

<http://no.wikipedia.org/wiki/Paradigmeskifte>

<http://no.wikipedia.org/wiki/Ungdomskultur>

http://www.aftenbladet.no/utenriks/1089487/-_Norge_er_verdens_beste_land_aa_bo_i.html;
internett; publisert 15. oktober 2009.

<http://www.youthalpha.org/>

<http://kirken.no/?event=doLink&famID=264>

http://www.e-mmaus.org.uk/emm_main_section.asp?id=2294902